

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551
2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการอ่านและการอ่านจับใจความสำคัญ
3. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD
4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์
6. การหาประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน (E_1/E_2)
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน ในแต่ละระดับ กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยมีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ,

2551 : 4-39)

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษ ต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

3. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพจึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
  3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
  4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
  5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ
- 5 ประการ ดังนี้
1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
  2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
  3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม
  4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การ

จัดการปัญหา และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

6. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 15-16) กำหนดตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไว้ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น
ม.2	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง	<p>การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยายและบทพรรณนา - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนนิทาน กลอนเพลงยาว และกาพย์ห่อโคลง
	2. จับใจความสำคัญสรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน	<p>การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีในบทเรียน
	3. เขียนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่าง ๆ ที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - บทความ - เรื่องสั้น
	4. อภิปรายแสดงความคิดเห็น และ ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - บทโฆษณา - เรื่องอื่น ๆ
	5. วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - งานเขียนประเภท โน้มน้ำใจ - งานเขียนหรือบทความแสดงข้อเท็จจริง - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	6. ระบุข้อสังเกตการชวนเชื่อ การโน้มน้าว หรือความสมเหตุสมผลของงานเขียน	
	7. อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์อย่างหลากหลาย และประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	<p>การอ่านตามความสนใจ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	8. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น
ม.2	1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียน ตัวอักษรไทย
	2. เขียนบรรยายและพรรณนา	การเขียนบรรยายและพรรณนา
	3. เขียนเรียงความ	การเขียนเรียงความเกี่ยวกับประสบการณ์
	4. เขียนย่อความ	การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน คำสอนบทความทางวิชาการ บันทึกเหตุการณ์ เรื่องราวในบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น นิทานชาดก
	5. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า	การเขียนรายงาน - การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า - การเขียนรายงานโครงการ
	6. เขียนจดหมายกิจธุระ	การเขียนจดหมายกิจธุระ - จดหมายเชิญวิทยากร - จดหมายขอความอนุเคราะห์
	7. เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้ง ในเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล	การเขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งจากสื่อต่าง ๆ เช่น - บทความ - บทเพลง - หนังสืออ่านนอกเวลา - สารคดี - บันทึกคดี
	8. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด มาตรฐาน ท 3.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น
ม.2	1. พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ ฟังและดู	การพูดสรุปความจากเรื่องที่ฟังและดู
	2. วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และ ความน่าเชื่อถือของข่าวสารจากสื่อ ต่าง ๆ	การพูดวิเคราะห์และวิจารณ์จากเรื่องที่ฟัง และดู
	3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดู อย่างมีเหตุผลเพื่อนำข้อคิดมา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	
	4. พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตาม วัตถุประสงค์	การพูดในโอกาสต่าง ๆ เช่น การพูดอวย พร การพูดโน้มน้าว การพูดโฆษณา
	5. พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ ศึกษาค้นคว้า	การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าจาก แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
	6. มีมารยาทในการฟัง การดูและการ พูด	มารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง ของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย
มาตรฐาน ท 4.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น
ม.2	1. สร้างคำในภาษาไทย	การสร้างคำสมาส
	2. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคสามัญ ประโยครวม และประโยคซ้อน	ลักษณะของประโยคในภาษาไทย - ประโยคสามัญ - ประโยครวม - ประโยคซ้อน
	3. แต่งบทร้อยกรอง	กลอนสุภาพ
	4. ใช้คำราชาศัพท์	คำราชาศัพท์
	5. รวบรวมและอธิบายความหมายของ คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย	คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม
ไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม
มาตรฐาน ท 5.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น
ม.2	1. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและ วรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น	วรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับ - ศาสนา - ประเพณี - พิธีกรรม - สุภาษิต คำสอน - เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ - บันเทิงคดี - บันทึกการเดินทาง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น
	2. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่น ที่อ่าน พร้อมยกเหตุผลประกอบ 3. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและ วรรณกรรมที่อ่าน 4. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่น
	5. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความ สนใจ	บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ

7. คำอธิบายรายวิชา ท 22101 ภาษาไทย 3

ฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยายบทพรรณนา และบทร้อยกรอง อ่านจับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน สรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมเกี่ยวกับศาสนา ประเพณี ประเพณีพื้นบ้าน พิธีกรรม พิธีกรรมพื้นบ้าน สุภาษิต คำสอน วิเคราะห์และวิจารณ์ อธิบายคุณค่า สรุปความรู้และข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด เขียนผังความคิด เพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่าง ๆ ที่อ่าน อ่านหนังสือ บทความ หรือบทประพันธ์อย่างหลากหลายและประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย เขียนบรรยาย เขียนเรียงความ เขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ พุดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟัง และดู วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และความน่าเชื่อถือของข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ วิเคราะห์ วิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล หรือนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามจุดประสงค์ ศึกษาการสร้างคำและประโยค แต่งกลอนสุภาพ เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญ และใจความสำคัญรอง บอกเจตนาของผู้ส่งสาร และวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งที่ได้อ่านและฟัง ดู พุดและเขียนได้ชัดเจนถูกต้อง เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ เลือกรับหนังสือได้อย่างกว้างขวาง เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการบันเทิง ฝึกนิสัยที่ดี มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพุด

8. โครงสร้างรายวิชา ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 โครงสร้างรายวิชา

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ หน่วยย่อยการเรียนรู้	มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
1	การอ่าน	ท1.1 ม.2/1, ม.2/2 ม.2/3, ม.2/7, ม.2/8	12	10
2	การเขียน	ท2.1 ม.2/1, ม.2/2 ม.2/3, ม.2/4, ม.2/8	7	5
3	การฟังและการดู	ท3.1 ม.2/1, ม.2/2 ม.2/3, ม.2/4, ม.2/6	5	5
4	การพูด	ท3.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/6	4	5
5	การสร้างคำและประโยค	ท4.1 ม.2/1 ม.2/2	8	10
6	การแต่งคำประพันธ์ ประเภทกลอนสุภาพ	ท4.1 ม.2/3	3	5
7	วรรณคดีและวรรณกรรม	ท5.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4, ม.2/5	15	10
สอบกลางภาค			3	20
สอบปลายภาค			3	30
รวม			60	100

9. การอ่านจับใจความ หมายถึง การค้นหาสาระสำคัญของเรื่อง หรือข้อความที่มีสาระครอบคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเนื้อเรื่องทั้งหมด (พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน. 2554 : 37) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กำหนดสาระการเรียนรู้ ดังนี้

9.1 การอ่านบทร้อยกรอง

บทร้อยกรอง หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ (พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน. 2554 : 658) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้กำหนดการอ่าน ได้แก่ วรรณคดีในบทเรียน

9.2 การอ่านบทร้อยแก้ว

บทร้อยแก้ว หมายถึง ความเรียงที่สละสลวยไพเราะเหมาะเจาะด้วยเสียงและความหมาย (พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน. 2554 : 659) ได้แก่

1. บทความ หมายถึง ข้อเขียนซึ่งเป็นรายการหรือการแสดงความคิดเห็น มักตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ วารสาร สารานุกรม เป็นต้น (พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน. 2554 : 91)
  2. นิทาน หมายถึง เรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือผูกเรื่องขึ้น ซึ่งมีผู้เล่าสืบทอดกันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป (พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน. 2554 : 934)
  3. เรื่องสั้น หมายถึง บันเทิงคดีร้อยแก้วรูปแบบหนึ่ง มีลักษณะคล้ายนวนิยาย (พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน. 2554 : 1021)
  4. บทเพลง หมายถึง บทประพันธ์สำหรับขับร้องหรือบรรเลง มักมีรูปแบบชัดเจน (พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน. 2554 : 649)
10. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้
ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ สาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ดัง ตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สาระการเรียนรู้ สาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้

สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ	จุดประสงค์การเรียนรู้
การอ่านจับใจความ	การอ่านจับใจความ เป็นการอ่านเพื่อเก็บรายละเอียดของเรื่องให้ได้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ให้มีใจความครบถ้วน โดยสรุปเป็นความเรียงหรือเป็นแผนผังความคิดแสดงรายละเอียดของเรื่องที่ได้	นักเรียนสามารถบอกหลักการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญได้
บทร้อยกรอง - วรรณคดีในบทเรียน	บทร้อยกรอง หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์	1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากบทร้อยกรองที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง ในวรรณคดีได้
บทร้อยแก้ว - บทความ	บทร้อยแก้ว หมายถึง ความเรียงที่สละสลวยไพเราะเหมาะสมด้วยเสียงและความหมาย ได้แก่ - บทความ หมายถึง ข้อเขียนซึ่งเป็นรายการหรือการแสดงความคิดเห็น มักตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ วารสาร สารานุกรม เป็นต้น	1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากบทความที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญจากบทความได้
- นิทาน	- นิทาน หมายถึง เรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือผูกเรื่องขึ้นซึ่งมีผู้เล่าสืบต่อกันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป	1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากนิทานที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญจากนิทานได้

สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ	จุดประสงค์การเรียนรู้
- เรื่องสั้น	- เรื่องสั้น หมายถึง บันทึกลงคดีย่อยแก้ว รูปแบบหนึ่ง มีลักษณะคล้ายนวนิยาย แต่สั้นกว่า โดยมีเหตุการณ์ในเรื่องและ ตัวละครน้อย มักจบแบบพลิกความ คาดหมายหรือจบแบบทิ้งให้คิด เป็นต้น	1. นักเรียนสามารถตอบ คำถามจากเรื่องสั้นที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถสรุป ใจความสำคัญจากเรื่องสั้นได้
- บทเพลง	- บทเพลง หมายถึง บทประพันธ์ สำหรับขับร้องหรือบรรเลง มักมี รูปแบบชัดเจน	1. นักเรียนสามารถตอบ คำถามจากบทเพลงที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถสรุป ใจความสำคัญจากบทเพลงได้

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการอ่านและการอ่านจับใจความสำคัญ

1. หลักการอ่าน

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นกับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน การอ่านเป็นกระบวนการอันซับซ้อน มีนักวิชาการหลายท่าน ให้ความหมายของการอ่าน ความสำคัญของการอ่าน จุดมุ่งหมายของการอ่าน และพื้นฐานของการอ่านที่ดี ดังนี้

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน การอ่านเป็นกระบวนการอันซับซ้อน ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านจึงให้ความหมายของการอ่านแตกต่างกัน ซึ่งแล้วแต่ผู้เชี่ยวชาญด้านนั้น ๆ จะมองไปในด้านใด เช่น นักภาษาศาสตร์จะมองการอ่านในแง่ของภาษา นักจิตวิทยาจะมองการอ่านในแง่ของจิตวิทยา หรือมองในแง่จิตภาษาศาสตร์ แต่ส่วนมากก็ให้ความหมายที่คล้ายกัน และใกล้เคียงกัน ดังนี้

นิรันดร สุขปริดา (2530 : 11) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ การเข้าใจความหมายของตัวละคร หรือสัญลักษณ์ ซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถในการแปลความ การตีความ การขยายความ การจับใจความสำคัญ และการสรุป

สุกัญญา สีสืบสาน (2531 : 58) ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นการพัฒนาความรู้ สติปัญญา และจิตใจของบุคคลที่เป็นองค์ประกอบของสังคม สำหรับนักเรียนความสำเร็จในการเรียนของเด็กส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสามารถของการอ่าน ทั้งนี้เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ

บันลือ พฤกษ์วัน (2534 : 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายโยงความคิด ความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า “อ่านเป็น” ผู้อ่านย่อมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน โดยผู้อ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านแล้ว ได้ด้วย

นพดล จันทร์เพ็ญ (2539 : 73) อธิบายว่า การอ่าน คือ การแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมายสัญลักษณ์ เครื่องสื่อความหมายต่าง ๆ ที่ปรากฏแก่ตาออกมาเป็นความคิด ความเข้าใจในเชิงสื่อสาร แล้วผู้อ่านสามารถนำความคิดความเข้าใจนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไป

ปานจิต โกญจนวรรณ และธนิกานต์ มาชะศิริานนท์ (2542 : 1) ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้ การอ่าน คือ การออกเสียงตามหนังสือเพื่อให้ได้ความหรือเข้าใจความ หรือเพื่อสื่อความตามหนังสือนั้น หรือแม้ไม่ออกเสียงแต่ทำความเข้าใจความหมายต่าง ๆ ตามหนังสือนั้นประการหนึ่ง

สมศักดิ์ จำปาเงิน และลำเนียง มณีกาญจน์ (2541 : 157) อธิบายว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการค้นหาความหมายจากสิ่งพิมพ์ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน การอ่านไม่ได้หมายความว่าเฉพาะการมองผ่านแต่ละประโยคหรือแต่ละย่อหน้าเท่านั้น แต่ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความคิดเรื่องนั้น ๆ ด้วย

แม่นมาศ ขวลิต (2542 : 232) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านว่า การอ่านคือ การใช้ศักยภาพของสมองเพื่อการรับรู้ แปลความหมาย ความเข้าใจปรากฏการณ์ของข้อมูลข่าวสาร เรื่องราว ประสบการณ์ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ ตลอดจนสาระอื่น ๆ ซึ่งมีผู้แสดงออกโดยสัญลักษณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อสื่อสาร การอ่านเป็นทักษะพื้นฐาน

ทัศนีย์ สุภเมธิ (2544 : 79) กล่าวว่า การอ่านคือการแปลสัญลักษณ์ที่เขียนหรือพิมพ์ให้มีความหมายออกเป็นสัญลักษณ์ สัญลักษณ์ในภาษาไทย คือ คำ ข้อความ จึงเป็นเรื่องสำคัญมากในการสอนอ่านแก่เด็กแรกเรียน นักเรียนจะต้องเข้าใจความหมายและนำไปใช้ในการฟัง พูด และเขียนได้อย่างถูกต้อง

วรรณิ โสมประยูร (2544 : 121) อธิบายไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตามัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

กรมวิชาการ (2546 ข : 7) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

สมพร มั่นตะสูตรแพ่งพิพัฒน์ (2547 : 126) ให้ความหมายว่า การอ่าน คือ การรับรู้ความหมายและสร้างความเข้าใจจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่จะทำให้อ่านมีความรู้ ความเข้าใจดีขึ้น รับรู้กระบวนการต่าง ๆ ในอันที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาในตัวผู้อ่านขึ้น ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันโลก ทันเหตุการณ์ รู้เท่าทันคนในสังคม อันจะก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (2554 : 37) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ออกเสียงตามตัวหนังสือ ดูหรือเข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง การรับรู้เรื่องราวในข้อเขียนจากสื่อต่าง ๆ

2. ความหมายของการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญไว้ดังนี้

แววมยุรา เหมือนนิล (2541 : 12) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญว่าการอ่านจับใจความสำคัญ คือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่อง หรือของหนังสือของแต่ละเล่มว่าคืออะไร

อรุณี สายเสมา (2541 : 12) ได้ให้ความหมายของการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญคือการทำความเข้าใจเนื้อเรื่องหรือข้อความที่อ่าน สามารถจับใจความสำคัญ สาระสำคัญ แปลความให้เข้าใจตรงกับผู้เขียนที่ต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน

สุภัตสร วัชรคุปต์ (2542 : 66) กล่าวว่า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องที่ สำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่น่าสนใจ ตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

บันลือ พุกกะวัน (2545 : 29-35) กล่าวว่า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง เป็นการอ่านเพื่อต้องการทราบ ว่า เรื่องนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีความสำคัญตรงไหน และความหมายว่าอย่างไร จะเห็นได้ว่า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญส่วนใหญ่ จะเน้นในเรื่องของความเข้าใจเรื่อง ที่อ่าน ค้นหาสาระสำคัญหรือประเด็นที่สำคัญของเรื่องที่อ่าน

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การค้นหาสาระสำคัญของเรื่อง ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

3. องค์ประกอบของการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

องค์ประกอบที่ทำให้เข้าใจในการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน มีผู้เสนอความคิดไว้ดังนี้

สุนาฏ นิธิมูทรากุล (2544 : 7-8) กล่าวว่า ความเข้าใจของการอ่านแต่ละบุคคลจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ ประการ เช่น

1. ความเข้าใจในการอ่านของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์เดิม และความคิดอันเป็นวัตถุประสงค์ของการอ่านที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เช่น

1.1 อ่านเพื่อรวบรวมใจความสำคัญ

1.2 อ่านเพื่อศึกษารายละเอียดที่สำคัญ

1.3 อ่านเพื่อศึกษาคำแนะนำต่าง ๆ เช่น การใช้เครื่องมือ เป็นต้น

1.4 อ่านเพื่อคาดการณ์ว่า เรื่องจะลงเอยอย่างไร

1.5 อ่านเพื่อศึกษาคุณค่าของสิ่งที่อ่าน

1.6 อ่านเพื่อรวบรวมเรื่อง หรือ ย่อเรื่องแล้วนำมาเขียนใหม่

1.7 อ่านเพื่อเปรียบเทียบกับเรื่องราวหรือข้อความอื่น

1.8 อ่านเพื่อจดจำและเข้าใจเนื้อเรื่อง สำหรับนำไปใช้ชั่วคราวหรือนำไปใช้ตลอดไป

2. พิสัยของความเข้าใจในการอ่าน เด็กจะอ่าน ได้ดีขึ้น และถูกต้องเพียงใดขึ้นอยู่กับพิสัยของหมุกำที่เด็กอ่านเข้าใจได้ และขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ชนิดของประสบการณ์เก่าและความยากง่ายของข้อความที่เด็กอ่านด้วย

3. ความถูกต้องของความเข้าใจในการอ่าน ช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องราวที่อ่าน มากน้อยต่างกัน ความถูกต้องในการเข้าใจของเด็กย่อมแตกต่างกันมากน้อยตามประสบการณ์ ความยากง่ายของข้อความนั้น ๆ

4. ระดับความเข้าใจในการอ่าน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เป็นต้นว่า สติปัญญา ความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ที่อ่าน และวิธีการพิเศษเฉพาะตัวของผู้อ่านแต่ละคน รวมทั้งประสบการณ์เดิมของแต่ละคน

5. ความเร็วของความเข้าใจในการอ่าน ต้องอาศัยความเข้าใจในคำศัพท์ ความสามารถในการนึกภาพสิ่งที่อ่าน ความยากง่ายของข้อความและสิ่งอื่น ๆ

Wainwright (1972 : 36-38) กล่าวว่า ผู้ที่จะเข้าใจในเรื่องราวที่ตนอ่านได้ จะต้องมีความสามารถดังนี้

1. เก็บใจความสำคัญและรำลึกได้เมื่อต้องการ
2. เลือกเอาแต่หัวข้อสำคัญ
3. ตีใจความสำคัญ และแนวคิดในเรื่องได้
4. สรุปเรื่องราวต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่านได้
5. สรุปและประเมินค่าเนื้อเรื่องที่ตนอ่านได้
6. เชื่อมโยงความรู้ที่ได้มาจากประสบการณ์

การอ่านที่จะเข้าใจเรื่องและจับใจความสำคัญได้นั้น ต้องสืบเนื่องมาจากการอ่านให้เกิดทักษะ 5 ขั้นตอน คือ อ่านออก อ่านคล่อง อ่านเข้าใจเรื่อง อ่านแยกแยะชนิดของข้อความ อ่านแล้วตีความหรือวินิจฉัยได้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่จำเป็นที่สุดในการอ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องเข้าใจว่า ผู้เขียนได้ส่งสารอะไรมาให้อ่านบ้าง โดยผู้อ่านจะต้องพิจารณาเอง

4. หลักสำคัญในการสอนอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

การสอนอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ครูต้องพยายามสร้างความสนใจให้นักเรียนเห็นคุณค่า และความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญ โดยฝึกให้นักเรียนอ่านเพื่อความเข้าใจในเรื่องราวที่กำหนด โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นตอน ๆ ตามท้องเรื่องนั้น ๆ

บันลือ พฤกษ์วัน (2545 : 145) กล่าวถึง การอ่านจับใจความสำคัญว่าเป็น การอ่านเรื่องเพื่อต้องการทราบว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร สำคัญตรงไหน และมีความหมายอย่างไร สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 เป็นการอ่านในใจมากกว่าการอ่านออกเสียง เพราะนักเรียนอ่านหนังสือได้ดีแล้ว จึงเน้นการอ่าน จับใจความสำคัญซึ่งมีขั้นตอนในการฝึกดังนี้

ขั้นตอนการฝึก

1. อ่านเรื่องราวผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง จุดใดบ้าง ตอนใดเป็นตอนสำคัญของเรื่อง
2. อ่านซ้ำตอนที่ไมเข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจให้ถูกต้อง
3. ตอบคำถามสั้น ๆ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ หรือบันทึกย่อเพื่อทดสอบความเข้าใจตนเอง
4. เรียบเรียงใจความสำคัญด้วยตนเอง
5. ขึ้นเสนอแนะการฝึก

6. สอนคำที่ควรศึกษา หรือคำที่มีความหมายพิเศษให้ก่อน เพื่อไม่ให้มี
ปัญหาเกี่ยวกับการตีความ จับใจความ
7. ตั้งคำถาม เพื่อค้นหาคำตอบ เพื่อนักเรียนรู้จักจุดประสงค์ก่อนอ่าน
8. สรุปโครงสร้างเรื่องให้ฟังก่อนอ่าน
9. สนทนาเกี่ยวกับภาพ หรือประสบการณ์ที่มีส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน
10. กำหนดเวลาในการอ่านให้เหมาะสมกับจำนวนคำที่อ่าน และลดเวลาให้น้อยลงทีละน้อย
11. ควรแนะนำให้ผู้รู้ว่าคุณค่าหรือใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
จะอยู่ที่ตอนต้นของย่อหน้า หรือตอนท้ายของย่อหน้า และสรุปจะอยู่ที่ตอนท้ายของเรื่อง แต่ถ้าเป็น
บทสนทนา หรือบทร้อยกรอง จะต้องอ่านจับใจความทุกบรรทัด
12. ควรนำเรื่องง่าย ๆ สั้น ๆ ให้ฝึกก่อน แล้วเพิ่มความยาวขึ้นตามลำดับ
13. ให้ปฏิบัติกิจกรรมต่อเนื่องหลังจากการอ่าน เช่น ตอบคำถาม สรุปเรื่อง
เพื่อทดสอบความเข้าใจ
14. หลังการอ่านในใจแล้ว อาจให้อ่านออกเสียงอีก โดยเฉพาะเนื้อเรื่องที่
เป็นบทร้อยกรอง

ทัศนีย์ สุขเมธี (2541 : 88) การกล่าวถึง การสอนอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
ซึ่งสอดคล้องกับ (กรมวิชาการ. 2545 : 49-50) ว่าเป็นการอ่านในใจโดยมุ่งเน้นแต่เนื้อเรื่อง
ไม่พะวงกับการออกเสียง โดยครูแนะนำให้ตั้งคำถามตัวเองจากเรื่องที่อ่านว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับ
อะไร ที่ไหน อย่างไร และในการสอนของครูควรแนะแนวทางให้ก่อนเพื่อที่จะช่วยให้การอ่าน
จับใจความสำคัญได้ผลดี เช่น

1. อธิบายคำบางคำที่มีความหมายพิเศษ หรือคำที่ควรทราบก่อน เพื่อไม่ให้มี
ปัญหาในการเข้าใจความหมายในขณะที่อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
2. ให้นักเรียนรู้จักจุดมุ่งหมายของการอ่าน หรืออาจมีการตั้งคำถามเพื่อ
ค้นหาคำตอบ จะช่วยให้นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญได้ดีขึ้น
3. มีการสนทนาเกี่ยวกับเค้าโครงเรื่อง ที่จะอ่านก่อนหรือสนทนาเกี่ยวกับ
ภาพหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่จะให้อ่าน
4. กำหนดเนื้อหาและเวลาที่ให้อ่านได้อย่างเหมาะสมกับ ระดับ วัย
และความสามารถ

5. ควรมีกิจกรรมต่อเนื่องหลังจากการอ่าน เช่น ให้ตอบคำถาม หรือให้เขียนสรุปเรื่องราวเพื่อทดสอบความเข้าใจ หรืออาจให้อ่านออกเสียงซ้ำในเนื้อหาอื่นอีกก็ได้

แวมยุรา เหมือนนิล (2541 : 17) กล่าวว่า พฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนอ่านจับใจความสำคัญได้หรือไม่ ควรมีทักษะต่อไปนี้

1. การจัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน และสามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง

2. การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น

ข้อเท็จจริง

3. รายละเอียด ชื่อ สถานที่ เหตุการณ์ วันที่ และอื่น ๆ

4. การปฏิบัติตามคำสั่งและข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้

5. การรู้จักแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือจินตนาการได้

6. การรวบรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลเก่าที่มีอยู่แล้ว

7. การเลือกความหมายที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้

8. การให้ตัวอย่างประกอบได้

9. การจำแนกใจความสำคัญ และส่วนใจความสำคัญได้

10. การกล่าวสรุปได้

การสอนทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ครูต้องพยายามสร้างความสนใจให้นักเรียนเห็นคุณค่า และความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญ โดยฝึกให้นักเรียนอ่านเพื่อความเข้าใจเรื่องราวที่กำหนดให้ การบอกรายละเอียด การจัดลำดับเหตุการณ์ การบอกถึงเหตุผล โดยครูต้องตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นตอน ๆ ตามเรื่องนั้น ๆ

5. ความสำคัญของการอ่าน

สนิท ตั้งทวี (2538 : 3) การอ่านหนังสือมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ได้อย่างมาก ผู้ใดมีความสามารถพิเศษในการอ่าน มักจะได้รับความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การอ่านหนังสือเป็นสิ่งจำเป็นแก่ผู้อยู่ในวงการศึกษ เพราะผู้อยู่ในวงการศึกษจะต้องติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการอยู่เสมอ

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ (2542 : 136) ได้กล่าวไว้ว่าทักษะการอ่าน เป็นทักษะที่สำคัญมาก และใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยา เพื่อความบันเทิงใจ และการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้มีนิสัยรักการอ่าน และมีทักษะในการอ่าน มีอัตราเร็วในการอ่านสูง ย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูด การเขียน ได้เป็นอย่างดี หากนักเรียนมีพื้นฐานในการอ่านดีแล้วย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

พูนศรี อิ่มประไพ (2540 : 19-20) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นให้ประโยชน์แก่มนุษย์ มากทุกด้าน และทุกโอกาส การอ่านจะช่วยส่งเสริมความรู้ ความคิดของมนุษย์ให้เพิ่มพูนขึ้น การอ่านเปรียบเสมือนกุญแจสำหรับไขความรู้ ที่มีอยู่มากมายในโลก การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การอ่านทำให้เกิดความเพลิดเพลิน การอ่านเป็นเครื่องมือส่งเสริมความคิด การอ่าน ทำให้เกิดความสำเร็จในการประกอบอาชีพ การอ่านเป็นเครื่องมือรับทอดทางมรดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นต่อ ๆ ไป

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ (2539 : 12) กล่าวว่า การอ่านช่วยให้คนเรียนเก่ง เพราะการเรียนวิชาต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยการอ่าน การอ่านยังช่วยให้ผู้อ่านปรับปรุงงานตนเอง การอ่านทำให้ได้รับความบันเทิง ทำให้ผู้อ่านเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นคนที่น่าสนใจ เนื่องด้วยการอ่านมากทำให้มีความคิดลึกซึ้ง สามารถแสดงความรู้ ความคิดเห็นได้ในทุกแง่ทุกเวลา

จากแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญในการอ่านนั้น ทำให้เห็นว่า การอ่านนั้น นอกจากจะเป็นทักษะสำคัญทางการแสวงหาความรู้แล้ว การอ่านยังมีความสำคัญในแง่อื่น ๆ อีกมาก เช่น เป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ เป็นเครื่องช่วยให้เกิดความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ก่อให้เกิดความรู้ ความเพลิดเพลิน และมีประสบการณ์กว้างขวาง เป็นเครื่องมือช่วยในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองในชาติด้วย

6. พื้นฐานของการอ่านที่ดี

นักอ่านที่ดีจะต้องเร่งสร้างพื้นฐานของการอ่านที่ดี ปัจจัยการสร้างพื้นฐาน (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. 2547 : 17-18) มีรายละเอียดดังนี้

1. ภูมิหลัง ผู้อ่านที่ดีต้องมีความรู้รอบตัวอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่านที่จำเป็นมากที่สุด การอ่านเรื่องอะไรแล้วไม่เข้าใจนั้น เป็นเพราะผู้อ่านขาดภูมิหลังเรื่องนั้น ๆ

2. ประสบการณ์ คือ การได้พบได้เห็น ได้คุ้นเคยกับเหตุการณ์ หรือเรื่องราวอื่น ๆ

3. ความรู้เชิงภาษา บางครั้งภาษาไทยเราเองก็เป็นอุปสรรคในการอ่านหนังสือ ทั้งนี้เพราะผู้อ่านมีความรู้เชิงภาษาไม่ดีพอ เมื่อได้อ่านหนังสือที่มีศิลปะในการใช้ถ้อยคำ สำนวนสูง ๆ คำพังเพย โวหาร และการเปรียบเทียบที่แหลมคม ก็ตีความไม่ได้ ทำให้การอ่านหมดรสชาติไป อย่างน่าเสียดาย

4. มีสมาธิแน่วแน่ในขณะที่อ่าน ไม่วอกแวก ใจลอย

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการอ่านนั้น เป็นรากฐานสำคัญของการศึกษา ผู้อ่านจะรู้เรื่องการอ่านได้เร็ว เข้าใจเรื่องที่อ่านได้คั้นนั้น จัดว่าเป็นผู้มีความสามารถในการอ่านสูง

7. ความมุ่งหมายในการอ่าน

จุดมุ่งหมายของการอ่านย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละคน ซึ่งการอ่านครั้งหนึ่ง ๆ นั้น อาจมีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้ รู้ทันความก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วความเป็นไปในโลกซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
  2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านเรื่องราว รู้จักพิจารณาเหตุผลในเรื่องนั้น ๆ เป็นการปลูกฝังนิสัยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
  3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรือเพื่อความบันเทิง ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น จะช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน คลายความเครียด
  4. อ่านเพื่อความจรรโลงใจ หากพบปัญหาคับข้องใจ การอ่านหนังสือประเภทชีวประวัติ ประวัติบุคคลสำคัญ จะทำให้เราฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิตไปได้ ทำให้แก้ปัญหาชีวิตของตนได้ ไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรค
  5. อ่านเพื่อสนองความต้องการด้านอื่น ๆ มนุษย์เรามีความต้องการที่แตกต่างกัน
  6. การอ่านจะช่วยชดเชยสิ่งที่ขาดหายไป
  7. การอ่านเป็นการแนะแนวทางในการแก้ปัญหาได้ทุก ๆ ด้าน
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 23-25) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการอ่าน ดังนี้
1. อ่านเพื่ออยากรู้อยากเห็น และรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ อันเป็นความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์
  2. อ่านเพื่อแก้ปัญหา
  3. อ่านเพื่อความรู้ และการศึกษา

4. อ่านเพื่อค้นคว้าและวิจัย
  5. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ
  6. อ่านเพื่อรักษาสุขภาพเป็นโรคต่าง ๆ ควรจะรักษาตัวอย่างไร
  7. อ่านเพื่อปรับปรุงงานอาชีพ
  8. อ่านเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นการหาความสนุกเพลิดเพลินโดยไม่
ต้องไปดูภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ และอื่น ๆ
  9. อ่านเพื่อแก้เหงา หรืออ่านเพื่อฆ่าเวลา
- สุรนันทน์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 5-6) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายเฉพาะของการอ่าน
ดังนี้

1. การตอบสนองอารมณ์ที่ผู้อ่านพอใจ
2. ช่วยให้เกิดความต้องการในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านจะช่วย
ลดเซซ อารมณ์ที่ขาดหายไป และช่วยตอบสนองความต้องการในส่วนอารมณ์ หรือความรู้
ที่ต้องการติดตามเรื่องที่ได้รับจากผู้ฟัง
3. ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยแนวทางจากเรื่องที่อ่าน
4. ส่งเสริมให้มีการกระตือรือร้นในการอ่านเรื่องอื่น ๆ เพิ่มขึ้น
5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของสมอง
6. ช่วยให้มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถใช้ประกอบการเรียนวิชาอื่น ๆ
7. รู้จักสถานที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปเยือน แต่สามารถหาประสบการณ์ได้
จากการอ่าน
8. มีความคิดเป็นอิสระในการเลือกที่จะอ่าน มีความเฉลียวฉลาด โดยอาศัย
ความรู้ และแนวคิดจากการอ่าน ไปสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้
9. เป็นการใช้เวลาพักผ่อน
10. ช่วยให้เกิดความสนใจในเรื่องใหม่ ๆ
11. ส่งเสริมการฝึกฝนทักษะการอ่านจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นสูงขึ้นไป
12. เปิดเผยความลึกซึ้งในเรื่องราวบางอย่างที่ผู้อ่านยังไม่รู้จักมาก่อน
13. ช่วยให้มีสุขภาพจิตดีขึ้น
14. ช่วยให้มีความคิดแตกฉานมากขึ้น
15. ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีน้ำใจนักกีฬา

16. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเรื่องส่วนตัว

17. ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมกับผู้เขียน

18. ส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ด้วยความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

19. พัฒนาคุณค่าทางสังคม โดยอาศัยความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้น

20. ช่วยให้อ่านมีหู ตา กว้างไกลยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 9-16) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านในแต่ละระดับชั้นไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2544 ดังนี้

1. การอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้มีทักษะในการอ่าน สามารถจับใจความสำคัญและตอบคำถามได้ รู้หลักเกณฑ์ง่าย ๆ เกี่ยวกับการอ่านและนำไปใช้ได้ มีนิสัยในการอ่านที่ดี และรักการอ่าน

2. การอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่าน และสามารถนำไปใช้อ่านคำใหม่ ๆ ได้ มีทักษะในการอ่านในใจ และอ่านออกเสียงได้ถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญ คิดเชิงวิจารณ์ และวิเคราะห์ใจความสำคัญ ปฏิบัติตนเป็นนิสัยที่ดีในการอ่าน การใช้พจนานุกรม การเลือกใช้ การเก็บรักษาหนังสือ และการใช้ห้องสมุด ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และความเพลิดเพลินในยามว่าง

3. การอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการอ่าน มีทักษะในการอ่านในใจ และอ่านออกเสียงได้ถูกต้องคล่องแคล่ว สามารถถ่ายทอดความรู้สึกจากเรื่องราวที่อ่านได้ สามารถจับใจความสำคัญ คิดเชิงวิจารณ์ และวิเคราะห์ ปฏิบัติตนเป็นนิสัยที่ดีในการอ่าน การใช้พจนานุกรม การเลือกใช้ การเก็บรักษาหนังสือ และการใช้ห้องสมุด ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และความเพลิดเพลินในยามว่าง

อัมพร สุขเกษม (2539 : 5-6) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านออกเป็น 3 ประการ คือ อ่านเพื่อความบันเทิงหรือพักผ่อน อ่านเพื่อหาความรู้ ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานทางการอ่านพอสมควร และต้องมีการจับใจความของเรื่อง มีการบันทึกไว้ และบางที่อาจอาศัยการท่องด้วย

อ่านเพื่อเสริมสร้างความคิด ผู้อ่านต้องมีความรู้ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดี ตั้งปัญหาถามตัวเองอยู่เสมอในขณะที่อ่าน แล้วตอบปัญหาในตัวเอง จะเป็นการช่วยเสริมความคิดได้เป็นอย่างดี

ประกาศรี สืออำไพ (2540 : 331) ได้กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการอ่านมีหลายประการคือ การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อให้ได้เนื้อหา อ่านเพื่อความเข้าใจตัวเอง และผู้อื่น อ่านเพื่อจินตนาการ การอ่านเพื่อปลุกใจให้กล้าหาญ ต่อสู้ชีวิตต่อไปตามเรื่องที่อ่าน และอ่านเพื่อวิจารณ์หรือปฏิบัติหนังสือ

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการอ่าน ก็คือ สามารถอ่านได้ชัดเจนถูกต้องรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และอ่านเพื่อติดตามข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนาอาชีพ และความเป็นอยู่ของตนเองในสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. ประเภทของการอ่าน

กรมวิชาการ (2545 : 25) ได้แบ่งประเภทของการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ได้แก่ การอ่านนิทาน นิยาย หรือเรื่องสั้นที่สนุกสนาน จะเน้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้ให้นักเรียนสนใจและรักการอ่าน และการอ่านเพื่อความรู้อีกได้แก่ การอ่านตำรา หนังสือวิชาการ หรือการอ่านเรื่องที่ต้องการ จะเน้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การอ่านเพื่อหาความรู้จะอ่านอย่างละเอียด อาจจะต้องอ่านซ้ำต้องจำทุกคำในประโยค หรือจำบทหรือย่อกรองทั้งบท นักเรียนจะต้องจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ และควรเป็นการอ่านในใจ เพื่อให้มุ่งแต่เนื้อเรื่องไม่ต้องพะวงถึงการออกเสียง

ทัศนีย์ สุขเมธี (2542 : 84) ได้แบ่งประเภทการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านในใจเป็นการอ่านเพื่อขวนขวายหาความรู้ และความเพลิดเพลินให้กับตนเอง การอ่านประเภทนี้มุ่งฝึกอัตราเร็ว และกาจับใจความสำคัญ การอ่านออกเสียงได้แก่ อ่านออกเสียงร้อยแก้ว อ่านออกเสียงร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อความไพเราะให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลิน

ยรรยง มีสติ (2525 : 24) กล่าวว่า การอ่านประเภทใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นการอ่านในใจ หรืออ่านออกเสียง ควรมีหลักสำคัญดังนี้ อ่านในใจต้องมีความแม่นยำในการจับตาดูตัวหนังสือ การเคลื่อนสายตา จากต้นวรรคไปสู่ท้ายวรรค และการแบ่งช่องระหว่างวรรคหนึ่งผ่านไปสู่วรรคหนึ่งความแม่นยำในการกวาดสายตา เป็นสิ่งที่ต้องนึกให้รวดเร็ว การอ่านออกเสียงมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้อื่นฟังควรถือหลักธรรมชาติของเสียง อ่านถูกต้องตามหลักภาษา

ลาวัญย์ สังขพันธานนท์ และคณะ (2549 : 18-21) ได้แบ่งประเภทของการอ่าน ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การจำแนกประเภทตามลักษณะการอ่าน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 การอ่านออกเสียง หมายถึง การอ่านโดยวิธีการเปล่งเสียงออกมาเป็น ถ้อยคำ หรือเสียง แล้วถ่ายทอดเสียงออกมาเป็นความคิด

1.2 การอ่านในใจ คือ การอ่านที่ถ่ายทอดตัวอักษรออกมาเป็นความคิด โดยตรง การอ่านในใจเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยทักษะและความชำนาญ ผสมผสานกับการหมั่น ฝึกฝนตนเอง เพื่อก่อให้เกิดความชำนาญในการอ่าน ทักษะที่สำคัญในการอ่านในใจ ได้แก่ ทักษะการอ่าน ได้เร็ว และทักษะการเข้าใจความหมาย ทักษะในการอ่านเร็ว เป็นเรื่องของกลไก การอ่าน หรือการเคลื่อนไหวของสายตา ทักษะการเข้าใจความหมาย เป็นหัวใจสำคัญของการ อ่าน เพราะหากมีระดับความเร็วในการอ่านดีแต่ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาของสิ่งที่อ่านได้ การ อ่านก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ การที่ผู้อ่านจะเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านได้จะต้องมีพื้นฐาน เกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้ คือ

1.2.1 ความรู้พื้นฐานเรื่องคำและไวยากรณ์ ได้แก่ การรู้จักความหมาย ของคำศัพท์ หน้าที่ของคำและประโยค

1.2.2 การรู้จักย่อหน้าหรือปริบท (Paragraph) ผู้อ่านมีความ จำเป็นต้องรู้ความสำคัญของการย่อหน้า เพราะในแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญ (Main Idea) หนึ่งย่อหน้าจะแสดงประโยคใจความสำคัญไว้หนึ่งประโยค เรียกว่า ประโยคหลัก (Topic Sentence) จากนั้นจะใช้ประโยคผลความ (Supporting Sentence) เป็นประโยคเสริมเพื่ออธิบาย หรือขยายความตามปกติ ใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า ส่วนมากจะปรากฏที่ต้นหรือ ตอนท้ายของย่อหน้า หรืออาจปรากฏที่ตอนกลางของย่อหน้าก็ได้ หนึ่งย่อหน้าจะมีใจความ สำคัญเพียงหนึ่งใจความเท่านั้น

1.2.3 ภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้อ่าน ผู้อ่านที่มีประสบการณ์ได้ พบเห็นหรือได้คุ้นเคยกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวนั้น ๆ จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. การจำแนกประเภทตามวิธีการอ่าน แบ่งได้ 5 ประเภท คือ

2.1 การอ่านอย่างคร่าว ๆ เป็นวิธีการอ่านที่จะใช้เมื่อต้องการสำรวจว่าจะ อ่านหนังสือนั้นต่อไปโดยละเอียดหรือไม่ การอ่านอย่างคร่าว ๆ จะอ่านเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง

สารบัญ คำนำ หรือเป็นการอ่านเพียงบางตอนเพื่อดูจำนวน การอ่านเพื่อสังเกตเนื้อหา หรือการอ่านเพื่อดูครุฑรณี ค้นหาหัวข้อที่ต้องการว่ามีหรือไม่

2.2 การอ่านแบบตรวจตรา เป็นวิธีการอ่านละเอียดในข้อความที่ต้องการรู้เป็นการอ่าน เพื่อเก็บข้อมูล คือ การอ่านหนังสือในหัวข้อเรื่องเดียวกันจากหนังสือหลาย ๆ เล่ม เพื่อเปรียบเทียบ และคัดเลือกก่อนจะสรุปและนำส่วนที่ตนเองต้องการมาใช้ นิยมใช้กันมากในการอ่านเพื่อการทำรายงาน การทำวิจัย การค้นคว้าหรือการทำวิทยานิพนธ์

2.3 การอ่านแบบศึกษาค้นคว้า เป็นการอ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วนตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย เพื่อให้รู้เนื้อหาอย่างละเอียดลึกซึ้งทุกขั้นตอน และเก็บแนวคิดเพื่อสรุปสาระสำคัญของเนื้อความทั้งหมด

2.4 การอ่านเชิงวิเคราะห์หรือการอ่านตีความ เป็นวิธีการอ่านที่ต่อเนื่องจากวิธีการอ่านแบบศึกษาค้นคว้า คือการอ่านอย่างละเอียดให้ได้ใจความครบถ้วน แล้วจึงแยกแยะส่วนประกอบออก ให้ได้ส่วนต่าง ๆ นั้นมีความหมายและความสำคัญอย่างไร

2.5 การอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณ คือ การอ่านโดยสอดแทรกการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อ่านไปด้วย โดยผู้อ่านจะต้องมีความรู้พื้นฐานมาก และต้องอาศัยเทคนิคการอ่านทุกวิธีอย่างมีประสิทธิภาพ แล้วจึงเกิดการสรุปประมวลเป็นความคิดรวบยอด สามารถวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และถูกต้อง

วรรณิ โสมประยูร (2544 : 127) ได้แบ่งประเภทของการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง แบ่งได้ 3 แบบ ได้แก่
  - 1.1 การอ่านร้อยแก้ว
  - 1.2 การอ่านร้อยกรอง
  - 1.3 การอ่านทำนองเสนาะ
2. การอ่านในใจ แบ่งได้ 7 แบบ ได้แก่
  - 2.1 การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้
  - 2.2 การอ่านแบบจับใจความสำคัญ หรือหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน
  - 2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกขั้นตอน
  - 2.4 การอ่านเพื่อหารายละเอียดทุกคำเพื่อการปฏิบัติ
  - 2.5 การอ่านแบบวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาเหตุผล

2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณญาณเพื่อหาข้อเท็จจริง ข้อดี
ข้อเสียสำหรับเลือกแนวทางปฏิบัติ

2.7 การอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อสังเกตและจดจำ

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การอ่านแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ
คือ การอ่านออกเสียง และการอ่านไม่ออกเสียงหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การอ่านในใจ ไม่ว่าจะ
เป็นการอ่านประเภทใด ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน จึงจะเกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน

9. ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ระดับความเข้าใจในการอ่าน ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน เพราะในการ
อ่านของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การอ่านและความสามารถในการ
อ่าน ถึงแม้จะอ่านได้รวดเร็ว ถ้าผู้อ่านไม่เข้าใจในสิ่งที่ตนอ่านก็ถือว่าการอ่านที่ไม่สมบูรณ์

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2547 : 75) จัดอันดับความเข้าใจไว้คล้ายคลึงกัน
(ดัลล์แมน และคณะ. 1974 : 166) เป็น 3 ระดับ ดังนี้ การอ่านเอาเรื่อง การอ่านแปลความ
การอ่านขั้นวิจารณ์

จรรยา บุญประเสริฐ (2547 : 23) ได้แสดงความเห็นว่า ความเข้าใจในการอ่าน
ไม่ได้จำกัดอยู่ที่เพียงการตอบคำถามได้ถูกต้องเท่านั้น แต่หมายถึงความเข้าใจ 2 ระดับ คือ ระดับต่ำ
เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้อ่านพอใจกับสิ่งที่ตนอ่าน ส่วนระดับสูงนักเรียนต้องจับใจความสำคัญให้ได้
เข้าถึงแก่นของแนวคิดที่เขียนอยู่ และสามารถเปรียบเทียบแนวคิดเหล่านั้นกับสิ่งที่เคยรู้มา
เพื่อที่จะรับเอาสาระสำคัญ และแนวคิดใหม่มาผสมผสานเป็นมโนทัศน์ทั้งใหม่และเก่าให้เข้า
ด้วยกัน

ดัลล์แมน และคณะ (1974 : 166) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น
3 ระดับ คือ ระดับความเข้าใจข้อเท็จจริง ระดับความเข้าใจขั้นดีความ ระดับความเข้าใจขั้น
ประเมินค่า คือ ความสามารถในการประเมินค่าสิ่งที่ผ่านมาโดยอาศัยความรู้ และประสบการณ์

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ระดับความเข้าใจในการอ่านมีความสำคัญ
และจำเป็นมากสำหรับครูผู้สอนอ่าน ในการกำหนดจุดประสงค์การอ่านของนักเรียนให้
เหมาะสมกับระดับชั้น อายุ และความสามารถในการอ่าน ที่สำคัญคือ ความเข้าใจในการอ่าน
เป็นพื้นฐานของ การอ่านจับใจความสำคัญ เพราะผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ไม่
สามารถจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่าน แล้วจะไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์
ฉะนั้น ในการสอนอ่านผู้สอนจำเป็นต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติ เพื่อพัฒนาการอ่านจับ
ใจความสำคัญให้ได้ผล ดังนี้ ระดับความเข้าใจความหมายของอักษร ระดับความเข้าใจ

ขั้นดีความ ระดับขั้นวิเคราะห์ วิจัย ระดับความเข้าใจขั้นสร้างสรรค์

10. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ลาวัลย์ สังขพันธ์ และคณะ (2549 : 21-22) อธิบายว่าการอ่านจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวิธีการอ่าน มีนักวิชาการหลายท่านนำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ได้แก่

1. ทฤษฎีการอ่านแบบ OK4R มีขั้นตอนในการอ่าน ดังนี้

1.1 การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Overview) เป็นการอ่านแบบสำรวจก่อนการอ่านจริงการอ่านในขั้นตอนนี้ ผู้อ่านควรอ่านคำนำ และบทสรุปในแต่ละบทอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้ทราบถึงสาระสำคัญของเนื้อหาที่จะอ่าน

1.2 การเก็บความคิดสำคัญ (Key Ideas) เป็นการพยายามคำนึงถึงลำดับความสำคัญของเนื้อหา ว่าส่วนใดเป็นหัวใจของเรื่องและส่วนใดเป็นเนื้อหาสำคัญรองลงมาเป็น การพยายามตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านว่าสิ่งสำคัญของเรื่องคืออะไร

1.3 การอ่าน (Reading) เป็นการค้นหาเพื่อตอบคำถามที่ต้องการให้ได้เป็นขั้นตอนในการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องทำให้เกิดความกระจ่างและชัดเจนที่สุด โดยทั่วไป ประโยคที่ใช้ในการตั้งคำถามคือการหาคำตอบว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม

1.4 การระลึก (Recall) คือ การพิจารณาว่าสิ่งที่อ่านไปแล้วมีความเข้าใจเพียงใด

1.5 ความคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติม (Reflect) เป็นขั้นตอนในการพิจารณาว่า ผลจากการอ่านก่อให้เกิดความคิดใหม่ หรือความคิดเพิ่มเติมจากความคิดเดิมของตนเพียงไร

1.6 การทบทวน (Review) เป็นการทบทวนสาระความรู้หรือกระตุนความรู้ที่ได้จากการอ่านเป็นครั้งคราว เพื่อไม่ให้ความรู้สูญหายหรือลบลบเลือน

2. ทฤษฎีการอ่านแบบ SQ3R

2.1 การสำรวจ (Survey) หมายถึง การสำรวจเนื้อหาและองค์ประกอบคร่าว ๆ ของหนังสือ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ รวมไปถึงแนวความคิดและจุดมุ่งหมายของการเขียนหนังสือเรื่องนั้น

2.2 การตั้งคำถาม (Question) ได้แก่ การตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านต้องการอะไรจากการอ่าน การตั้งคำถามในการอ่านนั้นจะเป็นการกำหนดเป้าหมายหรือแนวทางในการอ่านให้ชัดเจนและตรงตามวัตถุประสงค์มากขึ้น

2.3 การอ่าน (Reading) คือ การอ่านอย่างรวดเร็วและละเอียดถี่ถ้วน เพื่อค้นหาสาระหรือคำตอบที่ต้องการจากการตั้งคำถาม

2.4 การจดจำ (Recite) เมื่อผู้อ่านได้รับคำตอบจากการอ่านแล้ว ควรมีการจดบันทึกเพื่อเป็นการเชื่อมโยงความคิดสำคัญของแต่ละย่อหน้า เป็นการช่วยเตือนความทรงจำ และสามารถตรวจสอบได้ว่ามีความคิดอะไรใหม่ ๆ จากการอ่านบ้าง

2.5 การทบทวน (Review) ได้แก่การทบทวนความรู้จากการอ่านว่า ถูกต้องหรือไม่ เพียงใด การทบทวนถือว่าการสร้างความเข้าใจในการอ่าน เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์

สรุปได้ว่า การอ่านให้ได้ผลตามจุดประสงค์การอ่าน ผู้อ่านต้องยึดหลักการอ่าน ซึ่งต้องปฏิบัติตามขั้นตอน เพื่อให้สามารถค้นหาความรู้จากเรื่องที่อ่าน สามารถเก็บใจความสำคัญเชื่อมโยงสิ่งที่อ่าน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD

การเรียนรู้ตามวิธี STAD (Student Teams – Achievement Divisions) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือพัฒนาขึ้นโดยสลาวิน (Robert E. Slavin) ผู้อำนวยการโครงการศึกษาระดับประถมศึกษาศูนย์การวิจัยประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านวิชาการแห่งมหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ สหรัฐอเมริกาและเป็นผู้เชี่ยวชาญการสอนคณิตศาสตร์ สลาวิน ได้พัฒนาเทคนิคนี้ขึ้นเพื่อขจัดปัญหาทางการศึกษามุ่งเน้นทักษะการคิดการเรียนรู้ที่เป็นระบบเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการเรียนเป็นกลุ่มและเป็นวิธีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนการเรียนรู้ตามวิธี STAD เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ครบวงจรผู้เรียนเรียนรู้ได้โดยการลงมือปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองการเรียนรู้วิธีนี้ แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มละ 4-5 คน เน้นให้มีการแบ่งงานกันทำช่วยเหลือกันร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่มหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งในการจัดแบ่งกลุ่มอาจพิจารณาจากผลการเรียนหรือคะแนนการสอบในภาคเรียนที่ผ่านมา ในขณะที่เรียนสมาชิกในกลุ่มสามารถช่วยเหลือกันในการทำงานในเนื้อหานั้น ๆ แต่ในการทดสอบซึ่งจะทำเมื่อเรียนจบเนื้อหานั้น ๆ แล้วจะเป็นการทดสอบรายบุคคลช่วยเหลือกันไม่ได้ คะแนนการสอบของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนจะนำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม มีการประกาศคะแนนของกลุ่มและถ้ากลุ่มใดมีคะแนนเฉลี่ยถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็จะมีรางวัลให้ด้วย และเมื่อเรียนครบ 5-6 สัปดาห์แล้ว ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนกลุ่มได้การเรียนรู้ตามวิธี STAD จึงเป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิด

ร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเหตุผลซึ่งกันและกันได้เรียนรู้สภาพอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของคนในกลุ่มเพื่อเป็นแนวคิดไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคลตลอดจนเพื่อที่จะให้เรียนรู้และรับผิดชอบงานของผู้อื่นเสมือนงานของตน โดยมุ่งเน้นผลประโยชน์และความสำเร็จของกลุ่มในการเรียนแบบนี้สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงมี 3 ประการ คือ

1. รางวัลของกลุ่มซึ่งได้รับเมื่อกลุ่มทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผลความรับผิดชอบรายบุคคลหมายถึงความสำเร็จของกลุ่มนั้นจะขึ้นอยู่กับการศึกษาที่สมาชิกทุกคนเข้าใจเนื้อหา นั้น ๆ ดังนั้น สมาชิกทุกคนจะต้องช่วยกันอธิบายให้เข้าใจเพราะเมื่อมีการทดสอบสมาชิกจะต้องทำด้วยตนเองเป็นรายบุคคล โดยไม่มีผู้ช่วยเหลือแต่คะแนนที่ได้จากการสอบจะนำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

3. โอกาสความสำเร็จที่เท่าเทียมกันหมายถึงสมาชิกทุกคนในกลุ่ม มีโอกาสที่จะทำได้ดีที่สุดและประสบความสำเร็จอย่างเท่าเทียมกัน เพราะฉะนั้นจากประสบการณ์ที่ทำงานร่วมกันมาจะช่วยพัฒนาสมาชิกดังนั้นการช่วยเหลือของสมาชิกทุกคนจึงเป็นสิ่งมีค่า

Slavin (1995 : 42) กล่าวว่าวิธี STAD นี้สามารถใช้ได้กับทุกวิชาตั้งแต่คณิตศาสตร์ไปจนถึงศิลปภาษาหรือสังคมศึกษาและใช้ได้กับระดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย และเหมาะสมอย่างยิ่งกับรายวิชาที่มีการวางจุดประสงค์ไว้อย่างแน่ชัด โดยมีคำตอบที่ตายตัว เช่น คณิตศาสตร์วิชาคำนวณต่าง ๆ การใช้ภาษาและภูมิศาสตร์ เป็นต้น จุดประสงค์หลักของการใช้วิธี STAD ก็เพื่อที่จะจูงใจผู้เรียนให้กระตือรือร้น กล้าแสดงออก และช่วยเหลือกันในการทำความเข้าใจเนื้อหา นั้น ๆ อย่างแท้จริง Slavin (1995 : 54) กล่าวเพิ่มเติมว่า การเรียนตามวิธี STAD เป็นวิธีการเรียนแบบร่วมมือที่ง่ายที่สุด และเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดสำหรับครูในการเริ่มต้นใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือในห้องเรียน ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงวิธีการเรียนตามวิธี STAD แล้วจะเห็นได้ว่า เป็นวิธีการที่เน้นความสำคัญของการเรียนเป็นกลุ่มการช่วยเหลือกันในกลุ่มเป็นการฝึกทักษะทางสังคมให้กับผู้เรียนและทำให้มองเห็นคุณค่าของการร่วมมือกันในการแสดงออกทางการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งรูปแบบการเรียนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางนี้ น่าจะเหมาะสมกับการสอนอ่านภาษาไทยเพราะจะทำให้ให้นักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน ร่วมมือกันอ่านและทำงานร่วมกัน เพื่อทำกิจกรรมในขณะที่อ่านและหลังการอ่าน ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่านมากยิ่งขึ้นอันจะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนวิชาอื่นมากขึ้นด้วย

1. องค์ประกอบของการเรียนตามวิธี STAD

รูปแบบการเรียนแบบ STAD ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน คือ (Slavin, 1995 : 71-73)

1. การนำเสนอข้อมูลครูเป็นผู้นำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการสอนตรงอาจเป็นการใช้เอกสารหรือการบรรยาย เพื่อให้ นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนการนำเสนอข้อมูลนี้จะแตกต่างจากการสอนโดยทั่วไป กล่าวคือ นักเรียนจะต้องมีความตั้งใจและสังเกตขณะครูสอน เพราะนักเรียนต้องลงมือปฏิบัติเองและมีการทดสอบหลังจากจบบทเรียนหนึ่ง ๆ

2. การทำงานร่วมกันนักเรียนจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มกลุ่มหนึ่งมี 4-5 คน ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์และเพศละกัน หน้าที่สำคัญของกลุ่ม คือ การช่วยเหลือกัน เรียนร่วมกัน เตรียมสมาชิกเพื่อการทดสอบหลังจากครูสอนเนื้อหาจบแล้ว สมาชิกจะเข้ากลุ่มเรียนรู้และทำงานจากใบงานอภิปรายปัญหาร่วมกัน รวมทั้งการตรวจสอบคำตอบการแก้ไขคำตอบหัวใจสำคัญที่สุดอยู่ที่สมาชิกแต่ละคนทุกคนจึงต้องทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด สมาชิกเรียนรู้ให้กำลังใจและเข้าใจร่วมกัน

3. การทดสอบเมื่อครูสอนไปประมาณ 1-2 ครั้ง นักเรียนจะเข้าทำการทดสอบในสาระที่เรียนต่างคนต่างสอบจะช่วยเหลือกันไม่ได้

4. การปรับปรุงคะแนนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ นักเรียนสามารถปรับปรุงคะแนนของตนเองให้สูงขึ้น

5. การตัดสินผลงานของกลุ่มจะพิจารณาผลรวมของการปรับปรุงคะแนนของสมาชิกในกลุ่ม กำหนดระดับผลความสำเร็จตามคะแนนที่ได้ของกลุ่ม อาจเป็นคำชมเชย ใบประกาศนียบัตรรางวัล เป็นต้น

2. ขั้นตอนการเรียนตามวิธี STAD

กิจกรรมการเรียนการสอนวิธี STAD มีเทคนิค 2 ลักษณะใหญ่ คือ (Slavin, 1995 : 73-84)

1. การเตรียมการสอนครูจะดำเนินการดังนี้

1.1 เนื้อหาของบทเรียนการเรียนโดยใช้วิธี STAD สามารถใช้ได้กับเนื้อหาต่าง ๆ ที่ครูสร้างขึ้นและโดยเฉพาะเนื้อหาที่โครงการการเรียนรู้แบบทีม แห่งมหาวิทยาลัย จอห์นฮอปกินส์เป็นผู้สร้างขึ้น แต่จะเป็นการง่ายถ้าครูผู้สอนสร้างขึ้นเอง โดยการทำเอกสารประกอบการสอนหรือใบงานกระดาษคำตอบและข้อทดสอบย่อยสำหรับเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละบท

1.2 การจัดกลุ่มผู้เรียนในแต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิก 4 คน เป็นนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูควรจัดกลุ่มให้นักเรียนเอง เพราะถ้าให้นักเรียนจัดกลุ่มเองนักเรียนจะเลือกคนที่ชอบพอสนิทสนมกัน เท่านั้นขั้นตอนในการจัดกลุ่มได้แก่

1.2.1 จัดทำเอกสารสรุปเกี่ยวกับการเรียนเป็นกลุ่มให้แต่ละกลุ่ม

1.2.2 จัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยจัดเรียงนักเรียนที่มีผลคะแนนสูงสุดไปถึงต่ำสุด ข้อมูลที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มได้จากคะแนนการทดสอบ จะเป็นสิ่งที่ดีที่สุดรองลงมา คือ การใช้ผลการเรียนระดับคะแนนวิชาที่ผ่านมา หรือบางครั้งขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของผู้สอนก็ได้

1.2.3 พิจารณาจำนวนกลุ่มในชั้นเรียนในแต่ละกลุ่ม ควรประกอบด้วยสมาชิก 4 คน ดังนั้น นักเรียนจะมีที่กลุ่มนั้นให้ใช้ 4 หารจำนวนนักเรียน เช่น ในห้องเรียนหนึ่งมีนักเรียน 32 คน ก็จะแบ่งนักเรียนได้ 8 กลุ่ม แต่ถ้าหารด้วย 4 ไม่ลงตัว ก็จะต้องมีบางกลุ่มที่มีสมาชิกมากกว่า 4 คน เช่น ในห้องเรียนหนึ่งมีนักเรียน 30 คน ก็จะสามารแบ่งนักเรียนได้ 6 กลุ่ม โดยมีกลุ่ม 5 กลุ่ม ที่มีสมาชิก 4 คน และมี 2 กลุ่ม ที่มีสมาชิก 4 คน อย่างนี้ เป็นต้น

1.2.4 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มในแต่ละกลุ่มควรให้มีความสมดุลกัน เพื่อให้แต่ละกลุ่มประกอบด้วย สมาชิกที่มีความสามารถทางการเรียนตั้งแต่ต่ำ ปานกลาง จนถึงสูง และระดับความสามารถโดยเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน ซึ่งอาจจัดกลุ่มโดยอาศัยคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียน หรือคะแนนจากผลการเรียนเดิม

1.2.5 การพิจารณาคะแนนพื้นฐาน คะแนนพื้นฐาน หมายถึง คะแนนจากการทดสอบครั้งที่แล้วมา เมื่อครูใช้เทคนิคนี้และมีการทดสอบไป 2-3 ครั้ง แล้วนำคะแนนนี้มาเฉลี่ยเป็นคะแนนพื้นฐาน หรืออาจใช้คะแนนผลการเรียนของปีที่ผ่านมาก็ได้

2. รายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๆ ดังนี้

2.1 การสอนครูใช้วิธีการสอนแบบโดยตรงหรืออภิปรายหรือเสนอโดยใช้เสียงและภาพจะใช้เวลา 1-2 คาบ ในการสอนบทเรียนหนึ่ง ๆ โดยดำเนินตามแผนการสอนซึ่งในการนำเสนอบทเรียนนั้น ควรจะครอบคลุมถึงการนำเข้าสู่บทเรียนการพัฒนาและการฝึก โดยให้แนวปฏิบัติมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 การนำเข้าสู่บทเรียนเป็นการสร้างความสนใจของนักเรียนให้อยากรู้ อยากเห็น อยากเรียน เป็นการเริ่มเข้าสู่การนำเสนอบทเรียนควรจะ

1) บอกนักเรียนถึงสิ่งที่เรียนว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร กระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนด้วยการสาธิตการใช้อุปกรณ์ประกอบการอธิบายหรือยกตัวอย่างปัญหาในชีวิตจริง

2) ทบทวนสั้น ๆ เกี่ยวกับทักษะหรือข้อมูลที่นักเรียนรู้อยู่แล้ว

2.1.2 การพัฒนาเป็นขั้นที่จัดในขั้นนำเสนอบทเรียนครูอาจจะปฏิบัติกิจกรรมออกดังนี้

1) ทดสอบโดยวัดตามจุดประสงค์

2) เน้นทักษะความเข้าใจไม่ใช่ความจำ

3) ยกสาระหรือทักษะต่าง ๆ โดยใช้อุปกรณ์สื่อที่เห็นชัดเจน

4) ประเมินความเข้าใจของนักเรียนบ่อย ๆ ด้วยการถามคำถาม

5) อธิบายว่าคำตอบนี้ทำไมจึงถูกต้อง และไม่ถูกต้องยกเว้นกรณี

ที่เห็นชอบแล้ว

6) เมื่อนักเรียนจับใจความสำคัญได้แล้วให้นำไปสู่สาระถัดไป

7) รักษาประเด็นที่กำลังเรียนอยู่โดยการถามคำถามต่าง ๆ

และนำไปสู่บทเรียนที่จบตัวอย่างรวดเร็ว

2.1.3 การฝึกโดยให้แนวปฏิบัติเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับบทเรียนที่นำเสนอโดยแนะแนวทางให้ เพื่อให้นักเรียนมีจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติดีถือว่าเป็นขั้นฝึกฝน อาจทำดังนี้

1) ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันแก้ปัญหา หรือหาคำตอบสำหรับคำถาม

นั้น ๆ

2) สุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อถาม ซึ่งวิธีการนี้เป็นการกระตุ้นนักเรียน

ทุกคนเตรียมคำตอบไว้

3) ไม่ควรให้งานที่ต้องใช้เวลานาน อาจให้นักเรียนเตรียมคำตอบ

1-2 ข้อ แล้วให้ข้อมูลย้อนกลับ

2.2 การทำงานเป็นกลุ่มใช้เวลา 1-2 คาบ ในการสอนบทหนึ่ง ๆ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยการอ่านและศึกษาใบงานร่วมกันกับเพื่อสมาชิก เอกสารที่ใช้ในขั้นนี้คือ ใบงานและกระดาษคำตอบ กลุ่มละ 2 ใบ สำหรับกลุ่มหนึ่ง ๆ ในขณะที่เรียนสมาชิกในกลุ่มจะต้องเรียนรู้เนื้อหานั้น ๆ ให้เข้าใจ และช่วยกันทำงานในวันแรกของการเรียนครูจะอธิบายถึงความหมายของการทำงานแบบร่วมมือ และเทคนิคต่าง ๆ ในการเรียน

2.2.1 นักเรียนทุกคนต้องรับผิดชอบในการทำให้เพื่อนสมาชิกทุกคน เรียนรู้เนื้อหาให้กระจ่าง

2.2.2 นักเรียนจะเสร็จสิ้นงานที่ได้รับมอบหมายได้เมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มเรียนรู้เนื้อหานั้น ๆ จนกระจ่างแล้ว

2.2.3 นักเรียนควรจะขอความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มก่อนที่จะถาม ครู

2.2.4 นักเรียนในกลุ่มควรพูดคุยปรึกษากันเบา ๆ นอกจากนี้ ครูควร กระตุ้นให้นักเรียนได้ทราบกฎบางอย่างเช่น

- 1) ให้จัดกลุ่มอย่างรวดเร็วและไม่ทำเสียงดังรบกวนผู้อื่น
- 2) ให้เวลาประมาณ 5 นาที ในการตั้งชื่อกลุ่ม
- 3) แจกใบงานและกระดาษคำตอบ (กลุ่มละ 2 ชุด)
- 4) แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอธิบายโต้ตอบและแบ่งใช้อุปกรณ์ร่วมกัน
- 5) ให้สมาชิกแต่ละคนอธิบายคำตอบแทนที่จะเป็นการตรวจคำตอบ
- 6) ใช้คำพูดที่สุภาพไม่ก้าวร้าวและไม่เถียงกันด้วยเรื่องส่วนตัว
- 7) เมื่อเกิดข้อขัดแย้งให้ใช้หลักประชาธิปไตย
- 8) ตรวจสอบผลงานและคำตอบของกลุ่ม ก่อนนำส่งครูและสมาชิกทุกคนต้องยอมรับรับผิดชอบผลงานกลุ่มเสมือนงานของตน
- 9) เน้นให้นักเรียนทราบว่าพวกเขาจะจบบทนี้ต่อเมื่อแน่ใจว่าสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มทำคะแนนทดสอบได้ 100%
- 10) ต้องแน่ใจว่านักเรียนศึกษาเนื้อหาในใบงานจริง ๆ ไม่ใช่ถือไว้เฉย ๆ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียนต้องมีกระดาษคำตอบเพื่อเอาไว้ตรวจสอบคำตอบของตนเอง และของสมาชิก ในขณะที่เรียนผู้เรียนอธิบายคำตอบกันด้วย แทนที่จะเป็นเพียงการตรวจคำตอบจากกระดาษคำตอบเท่านั้น
- 11) ผู้เรียนมีคำถามควรให้ถามสมาชิกก่อนที่จะถามครู บทบาทของครู คือ สังเกต และประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยเดินดูทุกกลุ่มและให้การช่วยเหลือเมื่อจำเป็น นอกจากนี้ครูอาจจะมีการซักถามกลุ่มเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนไป จัดว่าเป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้

2.2.5 การทดสอบ

- 1) ให้ความเวลาในการทำข้อสอบอย่างพอเพียงแต่ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนปรึกษากันในขณะที่ทำข้อสอบ เพราะต้องการจะให้นักเรียนแสดงให้เห็นว่าตนเรียนรู้อะไรบ้างจากบทเรียนนี้ ในขณะที่ทำการตรวจสอบนักเรียนต้องแยกโต๊ะจากกลุ่ม
- 2) ให้มีการแลกเปลี่ยนกระดาษคำตอบเพื่อเปลี่ยนกันตรวจกับผู้อื่นได้หรือสะสมคะแนนเอาไว้เมื่อเรียนจบบทเรียนแล้ว

2.2.6 การตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงคะแนนของแต่ละบุคคลที่มีการเพิ่มขึ้นทันทีที่ผู้สอนคำนวณคะแนนของผู้เรียนแต่ละคน ก็จะชี้ถึงคะแนนของแต่ละคนที่เพิ่มขึ้น และจัดทำคะแนนกลุ่มมีการให้รางวัลหรือประกาศนียบัตรชมเชยให้กับกลุ่มที่ทำคะแนนสูง ๆ ถ้าเป็นไปได้ครูควรบอกคะแนนในคาบถัดไปหลังจากการสอบซึ่งวิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงกันระหว่างการทำคะแนนให้ดีที่สุดกับตระหนักถึงความสำเร็จและได้รับรางวัล ซึ่งจะเป็นการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนที่ดีด้วย กลุ่มจะได้รับรางวัลก็ต่อเมื่อกลุ่มนั้นได้รับความสำเร็จเหนือกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งจะตัดสินด้วยคะแนนที่ได้มาจากการทำแบบทดสอบของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน แล้วจึงนำมาคำนวณเป็นคะแนนของกลุ่ม

3. การคิดคะแนน

การคิดคะแนน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ นักเรียนสามารถปรับปรุงคะแนนของตนเองให้สูงขึ้นได้ในแต่ละครั้ง เป็นการแข่งขันกับตัวเองผลการทดสอบย่อยและการนำผลงานไปตัดสินกลุ่ม Slavin (1995 : 77-80) ได้ให้แนวทางในการประเมินผลกลุ่ม ประกอบด้วย การกำหนดคะแนนพื้นฐาน การทดสอบย่อยการปรับปรุงคะแนน และการตัดสินประเมินผลกลุ่ม ดังนี้

1. การกำหนดคะแนนพื้นฐานนักเรียนแต่ละคนต้องตั้งเป้าหมายของการเรียนว่านักเรียนสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถ้านักเรียนทำงานที่ยากกว่าและทำคะแนนสอบได้ดีกว่าคะแนนสอบที่ผ่านมา แต่ถ้านักเรียนไม่สามารถทำคะแนนได้สูงขึ้นก็ปราศจากคะแนนสอบที่ปรับปรุงมาจากการสอบที่ผ่านมา คะแนนสอบที่ผ่านมา เรียกว่า คะแนนพื้นฐาน (Base Score : B) ได้มาจาก 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 คะแนน B ได้มาจากคะแนนเฉลี่ยจากการสอบที่ผ่านมานักเรียนหลังจากที่ครูเสนอบทเรียนโดยใช้วิธี STAD

วิธีที่ 2 คะแนน B ได้มาจากคะแนนสอบครั้งสุดท้ายของนักเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา

จากแนวคิด การคิดคะแนนพื้นฐานดังกล่าว ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีคิดคะแนนพื้นฐาน โดยนำเอาผลคะแนนจากการเรียนวิชาภาษาไทย ในภาคเรียนที่ผ่านมา ของนักเรียนแต่ละคนมาคิดเป็นคะแนนพื้นฐาน แล้วนำไปคิดเทียบเป็นคะแนนที่ต้องการ ตัวอย่าง สุกัลยา มีคะแนนจากการเรียนวิชาภาษาไทย ในภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2557 อยู่ 70 คะแนน ดังนั้น คะแนนพื้นฐาน ของสุกัลยา คือ 70 คะแนน และเมื่อนำไปเทียบเป็นคะแนนเต็ม 10 คะแนน สุกัลยาจะมีคะแนนพื้นฐานคือ 7 คะแนน เป็นต้น

2. การหาคะแนนก้าวหน้า โดยวิธีการเปรียบเทียบคะแนนย่อยกับคะแนนพื้นฐานเพื่อหาความแตกต่างและปรับเป็นคะแนนก้าวหน้า จุดประสงค์ของการคิดคะแนนพื้นฐานและคะแนนก้าวหน้า เพื่อที่จะให้นักเรียนทุกคนพยายามทำคะแนนสูงสุดให้กับกลุ่มของตน ไม่ว่าจะคะแนนครั้งที่ผ่านมาจะอยู่ในระดับใดก็ตาม นักเรียนจะเข้าใจและเห็นว่าเป็นการยุติธรรมที่จะเปรียบเทียบคะแนนของตนกับคะแนนที่ทำไว้ครั้งก่อน โดยไม่ต้องไปแข่งขันกับใครเมื่อนักเรียนรู้เกณฑ์ล่วงหน้าทำให้ทราบว่าต้องใช้ความพยายามมากน้อยเพียงใด ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำให้กลุ่มได้คะแนนดีขึ้น และได้เป็นกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ

3. การคิดคะแนนกลุ่ม โดยนำคะแนนก้าวหน้าของสมาชิกในกลุ่มมาเฉลี่ยเป็นคะแนนก้าวหน้าของกลุ่ม เช่น กลุ่มร่วมมือ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยไปเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มอื่น เพื่อจะหากลุ่มที่มีคะแนนสูงสุดให้ได้รับรางวัล

4. การให้รางวัล

การให้รางวัล เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเรียนด้วยวิธีนี้ เพื่อเป็นการจูงใจและกระตุ้นให้นักเรียนทำงานให้ดีที่สุด เปิดโอกาสให้กลุ่มได้รับรางวัลมี 3 รางวัล ได้แก่ รางวัลยอดเยี่ยม รางวัลดีมาก รางวัลดี และใช้เกณฑ์การคิดคะแนนก้าวหน้ามาเป็นเกณฑ์เกณฑ์เหล่านี้เป็นเกณฑ์ที่ตายตัว ดังนั้นกลุ่มใดจะได้รับรางวัลยอดเยี่ยม กลุ่มนั้นจะต้องได้คะแนนสูงกว่าคะแนนพื้นฐานของตนเอง และการที่จะได้รางวัลดีมากได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกในกลุ่มเกือบทุกคนได้คะแนนสูงกว่าคะแนนพื้นฐานของตัวเอง ตั้งแต่ 10 คะแนนขึ้นไป แต่อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนอาจเปลี่ยนแปลงเกณฑ์นี้ได้ ครูอาจให้รางวัลเป็นสิ่งของ หรือใบประกาศนียบัตร เพื่อดึงดูดใจแก่สมาชิกภายในกลุ่มเช่น กลุ่มที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม อาจจะได้ใบประกาศนียบัตรแผ่นใหญ่กว่ากลุ่มที่ได้รับรางวัลดีมาก และสำหรับกลุ่มที่ได้รับรางวัลดีอาจจะได้รับคำชมเชย

ในห้องเรียนเท่านั้น ซึ่งอยู่ในดุลพินิจของผู้สอน โดยหลักการแล้วการให้รางวัลนี้เพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ผู้เรียนนั่นเอง

5. การบันทึกคะแนน

การเรียนตามวิธี STAD ครูควรจัดทำบันทึกคะแนนเพื่อให้นักเรียนได้ทราบพัฒนาการหรือความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง ตลอดจนของสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย เมื่อนักเรียนทราบผลความก้าวหน้าทางการเรียนของตนแล้ว จะทำให้นักเรียนเกิดความพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้มีพัฒนาการทางการเรียนมากยิ่งขึ้น สำหรับการจัดทำแบบบันทึกคะแนนตามวิธี STAD (Slavin, 1995 : 178) คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม = ผลรวมของคะแนนกลุ่ม ÷ จำนวนสมาชิกของกลุ่ม จุดประสงค์ของการคิดคะแนนพื้นฐานและคะแนนก้าวหน้า เพื่อที่จะให้นักเรียนทุกคนพยายามทำคะแนนสูงสุดให้กับกลุ่มของตน ไม่ว่าจะคะแนนครั้งที่ผ่านมาจะอยู่ในระดับใดก็ตามนักเรียนจะเข้าใจและเห็นว่าเป็นการยุติธรรมที่จะเปรียบเทียบคะแนนของตน กับคะแนนที่ทำไว้ครั้งก่อน โดยไม่ต้องไปแข่งขันกับใคร เมื่อนักเรียนรู้เกณฑ์ล่วงหน้าทำให้ทราบว่า จะต้องใช้ความพยายามมากน้อยเพียงใด ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำให้กลุ่มได้คะแนนดีขึ้น และได้เป็นกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ

6. ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD

Slavin (1995 : 71-73) กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD ไว้ 5 ขั้นตอน และเพื่อให้เหมาะสมกับการสอนทักษะการอ่าน ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของ สลาวิน ดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ ดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการสร้างความสนใจและความพร้อมของนักเรียนในการเรียน โดยใช้การสนทนาหรือใช้เกม

2. ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4-5 คน ที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 สมาชิกจะทำหน้าที่ต่างกัน ดังนี้ ผู้นำกลุ่มทำหน้าที่ควบคุมดูแลการทำงานให้ลุล่วง กระตุ้น เตือน และให้กำลังใจสมาชิก รับเอกสารจากครูและรวบรวมงานส่งครู ผู้บันทึกทำหน้าที่จดบันทึกข้อตกลง สรุปผลการทำงาน และรายงานผล ผู้ชี้แนะทำหน้าที่ขยายความรู้เพิ่มเติมความคิด ผู้ตรวจสอบทำหน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนของสมาชิก ให้ทุกคนสามารถอธิบายได้เหมือนกัน

2.2 นำเสนอบทเรียน โดยครูสอนความรู้ให้แก่นักเรียนทั้งชั้น ด้วยวิธีสอนตรงประกอบสื่อการสอน เช่น แผ่นใส บัตรคำ รูปภาพ เป็นต้น และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับบทเรียนที่นำเสนอโดยแนะแนวทางให้

2.3 นักเรียนทำงานกลุ่มจะใช้เวลา 1 คาบ ในการเรียนบทหนึ่ง ๆ นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยศึกษาจากใบงานร่วมกับสมาชิกทุกคนจะต้องเรียนรู้เนื้อหาที่นั้น ๆ ให้เข้าใจ และช่วยกันทำงานตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3. ขึ้นสรุปครูใช้วิธีสุ่มนักเรียนบางกลุ่มรายงานผล หรือซักถามเพื่อสรุปความเข้าใจในการอ่าน

4. ขึ้นวัดและประเมินผล

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการประเมินผลการทำงานของกลุ่มโดยใช้แบบสังเกต

4.2 นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบย่อยเมื่อเรียนจบบทเรียนแต่ละบท

4.3 ครูตรวจผลการสอบและพิจารณาผลเป็นคะแนนรายบุคคลและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

5. ขึ้นสร้างความประทับใจ

ครูประกาศคะแนนของกลุ่มให้รู้ พร้อมคำชม รางวัล หรือใบประกาศนียบัตรให้กับกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เป็นการจูงใจให้นักเรียนตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม

7. การเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Slavin, 1987 : 7) การเรียนแบบร่วมมือกันนั้น หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ 4 คน ภายในกลุ่มจะประกอบด้วยผู้เรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (พรรณรัศมี เ่งาธรรมสาร, 2536 : 53) และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนของตนและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (สุภวรรณ เล็กวิไล, 2539 : 45)

สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้โดยครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มกลุ่มละ 4 คน ภายในกลุ่มประกอบด้วย นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกัน และกันและรับผิดชอบงานของกลุ่มโดย

สมาชิกกลุ่มจะได้รับประโยชน์จากการทำงานร่วมกัน เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้มีหลายวิธี มีผู้วิจัยและพัฒนาขึ้นที่มหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ 4 วิธี ดังนี้

1. การเรียนแบบเครื่องมือในกลุ่ม (Student Teams Achievement Divisions: STAD) พัฒนาโดยสลาวิน (Slavin) ปี ค.ศ. 1978 การเรียนแบบร่วมมือ วิธีนี้ครูเป็นผู้เสนอเนื้อหาบทเรียน หลังจากนั้นนักเรียนจะศึกษาจากใบงานในลักษณะเป็นทีม ซึ่งแต่ละทีมจะมีสมาชิก 4 คน ซึ่งมีลักษณะความสามารถ เพศ และเชื้อชาติ ที่แตกต่างกันไป นักเรียนจะถามคำถามซึ่งกันและกันแล้วเปรียบเทียบคำตอบและอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม หลังจากนั้นแล้ว นักเรียนแต่ละคนจะต้องทำการทดสอบย่อย คะแนนของทีมที่ได้นั้น คำนวณจากความมากน้อยของคะแนนแต่ละคนที่พัฒนาดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบจากคะแนนที่นักเรียนทำได้ในครั้งก่อน คะแนนของทีมจะถูกประกาศออกมาเป็นข่าวของชั้นเรียนนั้น ๆ

2. การแข่งขันในกลุ่ม (Teams Games Tournament : TGT) พัฒนาโดย De Vries และ Slavin ในปี 1978 วิธีนี้ มีลักษณะเหมือน STAD ยกเว้นการทำแบบทดสอบย่อยวิธีนี้จะใช้การแข่งขันกับสมาชิกกลุ่มอื่นที่มีผลการเรียนในครั้งก่อน ๆ เหมือนกันเพื่อเพิ่มคะแนนให้กับทีมของตน

3. การทำงานเป็นกลุ่ม (Teams Assisted Individualization : TAT) พัฒนาโดย Slavin, Leavey and Madden ในปี 1984 วิธีนี้ นักเรียนจะทำงานร่วมกันเป็นทีมแต่นักเรียนแต่ละคนจะได้ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถ และอัตราความเร็วของตน การที่ทีมจะได้รับใบประกาศนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนงานแต่ละส่วนที่สมบูรณ์และความถูกต้อง จากการทดสอบครั้งสุดท้ายของสมาชิกทุกคนในทีม

4. การสอนอ่านและเขียนในกลุ่มเดียวกัน (Cooperative Integrated Reading and Composition : CIRC) พัฒนาโดย Madden, Slavin และ Stevens ในปี 1986 เป็นโปรแกรมการเรียนรู้ที่ใหม่ที่สุดของการเรียนรู้เป็นทีมของนักเรียน ใช้สำหรับสอนการอ่านและการเขียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การเรียนแบบร่วมมือตามวิธี STAD เพื่อทำงานร่วมกัน (Student Teams Achievement Divisions : STAD) เป็นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งในการถามคำถามและการหาคำตอบ การร่วมมือกันทำงานกลุ่ม

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ดังนี้
 ธาริณี วิทยานิพนธ์ (2545 : 11) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการสอน หรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกมา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

สมสุข ศรีสุก (2542 : 21) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ หรือความสามารถในการกระทำใด ๆ ที่จะต้องอาศัยทักษะ หรือมีฉะนั้นก็ต้องอาศัยความรู้ในวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะ

Eysenck (1972 : 28) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงาน ที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจมาจากการทำงานที่ต้องอาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง

Good (1973 : 7) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกซึ่งความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว

Husen and Neville (Husen and Neville, 1985 : 35 ; อ้างถึงใน วราพร ขาวสุทธิ. 2542 : 39) ได้ให้ความคิดเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์เป็นคำที่มีความหมายกว้าง ซึ่งพอจะประมวลได้ว่าเป็นผลสะท้อนของความรอบรู้และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ทักษะและความรู้กำลังพัฒนา ในส่วนพฤติกรรมความรู้ที่ต้องการวัดนั้นต้องจำแนกแยกย่อยตามทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง ถ้าเป็นการวัดความรู้พุทธิพิสัย ตามทฤษฎีของบลูม

Bloom (1976 : 21) ก็จะจำแนกพฤติกรรมออกเป็น 6 ระดับ คือ

1. ความรู้ได้แก่พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงการจำได้หรือระลึกได้
2. ความเข้าใจได้แก่พฤติกรรมความรู้ที่แสดงว่าสามารถอธิบายได้ขยายความด้วยคำพูดของตนเอง
3. การนำไปใช้ได้แก่พฤติกรรมความรู้ที่แสดงว่าสามารถนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ และแตกต่างจากสถานการณ์เดิมได้
4. การวิเคราะห์ได้แก่พฤติกรรมความรู้ที่สามารถแยกสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้อย่างมีความหมายและเห็นความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ เหล่านั้น

5. การสังเคราะห์ได้แก่พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงความสามารถในการรวบรวมความรู้และข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีระบบเพื่อให้ได้แนวทางใหม่ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้

6. การประเมินค่าได้แก่พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงความสามารถในการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือทางเลือกได้อย่างถูกต้อง

สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้ซึ่งวัดได้จากคะแนน จากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ในการเรียนภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

2. ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2555 : 99 -101) และ พร้อมพรรณ อุดมสิน (2545 : 29 -33) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกันพอสรุปได้ ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

การสร้างแบบทดสอบควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระ และพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งเป็นการระบุจำนวนข้อสอบ และพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดไว้

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ครูมุ่งหวังให้เกิดกับนักเรียน ซึ่งครูจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง

โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่าจะใช้แบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

4. เขียนข้อสอบ

ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตรและให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบที่ได้ศึกษามาแล้ว ในขั้นที่ 3

5. ตรวจสอบข้อสอบ

เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้วในขั้นที่ 4 มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาทบทวนตรวจทานข้อสอบอีกครั้ง ก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง

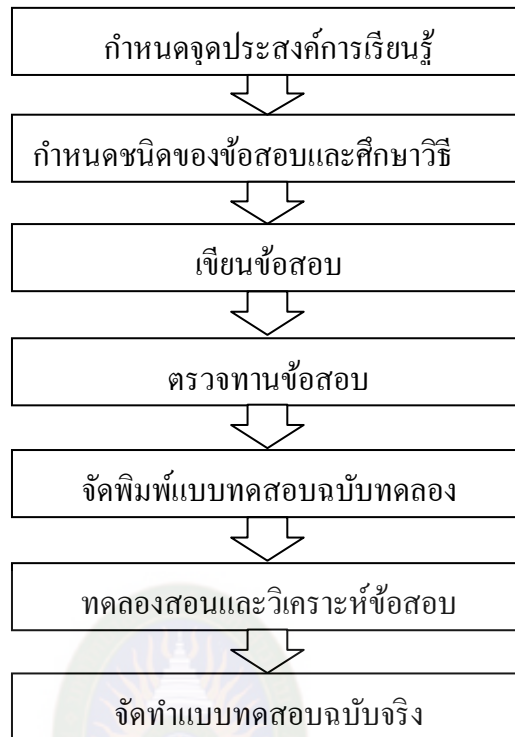
เมื่อตรวจทานข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมดจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลอง โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7. ทดสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ

การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอนจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ โดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียน มักไม่ค่อยมีการทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบส่วนใหญ่ นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงข้อสอบและนำไปใช้ในครั้งต่อไป

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดี อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ที่มา : พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2555 : 101

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นต้องวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้างกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนข้อสอบ ตรวจทานข้อสอบ จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง ทดลองสอน และวิเคราะห์ข้อสอบ แล้วจัดทำแบบทดสอบฉบับจริง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการและแนวความคิดการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ตามขั้นตอนดังกล่าว

3. คุณภาพของเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546 : 16) ได้กล่าวถึงคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. ความตรง (Validity) เป็นคุณภาพของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้อย่างถูกต้อง ตรงกับสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้แก่ ความตรงเชิงเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้าง และความตรงเชิงทฤษฎี

2. ความเที่ยง (Reliability) หมายถึง คุณสมบัติที่จะทำให้นักเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของแบบทดสอบที่มีความเที่ยงสูง คือ แบบทดสอบที่สามารถทำหน้าที่วัดสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมาย

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) เป็นคุณสมบัติของข้อสอบซึ่งต้องมีลักษณะที่ต้องตามหลักวิชาและเป็นที่ยอมรับ ได้แก่ ความชัดเจนของข้อคำถาม คำถามที่ดีต้องอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน การตรวจให้คะแนนตรงกัน เฉลยตรงกัน และการแปลความหมายของคะแนนตรงกัน

4. ความยากง่ายของข้อสอบ (Difficulty) ข้อสอบในแต่ละข้อจะต้องไม่ยากหรือง่ายเกินไป ข้อสอบที่มีความยากง่ายปานกลางเป็นข้อสอบที่ดี เพราะช่วยแปลความหมายของคะแนนได้ดี

5. อำนาจจำแนก (Discriminating) คือ สามารถแยกเด็กออกเป็นประเภทได้ทุกระดับ ตั้งแต่อ่อนสุดถึงเก่งสุด

6. ความยุติธรรม (Fairness) เป็นแบบทดสอบที่ให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันที่ผู้สอบจะทำข้อสอบได้ตามความสามารถจริงของเขาในวิชานั้น ๆ ซึ่งลักษณะที่สำคัญคือ ต้องไม่มีความลำเอียงเข้าข้างกลุ่มใด และไม่เปิดโอกาสให้คนเก่งหรือคนอ่อนเดาข้อสอบได้

7. ความลึก (Searching) เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้สอบได้คิดค้นคำตอบด้านความสามารถในระดับสติปัญญาที่อยู่ในขั้นสูง ไม่ควรถามแต่เพียงความรู้ความจำเท่านั้น ควรถามเพื่อวัดความเข้าใจกระบวนการ และถามลึกถึงขั้นการนำไปใช้การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล

8. จำเพาะเจาะจง (Definite) นักเรียนอ่านคำถามแล้วต้องเข้าใจแจ่มชัดว่าควรถามถึงอะไร หรือให้คิดอะไร ไม่ถามคลุมเครือ

9. คำถามขั้ว (Exemplary) เป็นข้อสอบที่มีลักษณะท้าทายชวนให้คิดต่อ นักเรียนสอบแล้วมีความอยากรู้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

10. ประสิทธิภาพ (Efficiency) สามารถให้คะแนนได้เที่ยงตรงมากที่สุด โดยใช้เวลา แรงงาน เงินทอง น้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การสร้างแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทางการเรียน ให้ครอบคลุมพฤติกรรมในการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามผลการวิเคราะห์ แล้วจึงจัดทำแบบทดสอบเพื่อนำไปใช้จริง

จากการศึกษาหลักการและแนวคิดของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยที่กล่าวมาข้างต้น ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต้องมีเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ ความสามารถของนักเรียนหลังจากที่ได้เรียนผ่านไป แล้ว ซึ่งถ้ามีเครื่องมือดีและมีคุณภาพจะส่งผลให้ข้อมูลที่ได้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด เพราะสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดและสามารถจำแนกนักเรียนเก่ง และนักเรียนอ่อนออกจากกันได้ ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำไปเป็นแนวทางในการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์

1. ความหมายของการคิดวิเคราะห์

มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้หลายคน ดังนี้

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2542 : 14) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงด้วยการระบุจำแนกแยกแยะข้อมูลในสถานการณ์ที่เป็นแหล่งคิดวิเคราะห์ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น หรือจุดเด่นจุดด้อยในสถานการณ์เป็นการจัดข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อไปใช้เป็นพื้นฐานในการคิดระดับอื่น ๆ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 3) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อค้นหาว่ามาจากอะไร มีองค์ประกอบอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

ชาติรี สารานู (2548 : 40-41) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า การคิดวิเคราะห์ คือ การรู้จักพิจารณา ค้นหา ใคร่ครวญ ประเมินค่า โดยใช้เหตุผลเป็นหลักในการหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงหล่อหลอมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ได้อย่างสมบูรณ์แบบอย่างสมเหตุสมผล ก่อนที่จะตัดสินใจ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับความหมายของการคิดวิเคราะห์ สามารถสรุปความหมายของการคิดวิเคราะห์ได้ว่า หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการจำแนกแยกแยะเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ ความสำคัญ ค้นหาลักษณะร่วม จุดเด่น จุดด้อย ตีความบ่งชี้จุดสำคัญและจัดประเภท

2. ลักษณะของการคิดวิเคราะห์

เสงี่ยม โตรัตน์ (2546 : 28) กล่าวถึง ลักษณะของการคิดวิเคราะห์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ คือ ทักษะในการจัดระบบข้อมูลความเชื่อถือได้ของข้อมูล และการใช้ทักษะเหล่านั้นอย่างมีปัญญาเพื่อการชี้นำพฤติกรรม ดังนั้นการคิดวิเคราะห์ จึงมีลักษณะต่อไปนี้

1. การคิดวิเคราะห์จะไม่เป็นเพียงการรู้ หรือการจำข้อมูลเพียงอย่างเดียว เพราะการคิดวิเคราะห์จะเป็นการแสวงหาข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้
2. การคิดวิเคราะห์ไม่เพียงแต่การมีทักษะเท่านั้น แต่การคิดวิเคราะห์จะต้องเกี่ยวกับการใช้ทักษะอย่างต่อเนื่อง
3. การคิดวิเคราะห์ไม่เพียงแต่การฝึกทักษะอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องมีทักษะที่จะต้องคำนึงถึงผลที่ยอมรับได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 15-16) กล่าวถึง ลักษณะของการคิดวิเคราะห์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นการคิดวิเคราะห์แตกต่างกันไปตามทฤษฎีการเรียนรู้โดยทั่วไป สามารถแยกแยะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ ได้ดังนี้

1. การสังเกตจากการสังเกตข้อมูลมาก ๆ สามารถสร้างเป็นข้อเท็จจริงได้
2. ข้อเท็จจริงจากการรวบรวมข้อเท็จจริง และการเชื่อมโยงข้อเท็จจริงบางอย่างที่ขาดหายไปสามารถทำให้มีการตีความได้
3. การตีความเป็นการทดสอบความเที่ยงตรงของการอ้างอิงจึงทำให้เกิดการตั้งข้อตกลงเบื้องต้น

4. การตั้งข้อตกลงเบื้องต้นทำให้สามารถมีความคิดเห็น
5. ความคิดเห็นเป็นการแสดงความคิดจะต้องมีหลักและเหตุผล เพื่อพัฒนาข้อวิเคราะห์

นอกจากนั้นเป็นกระบวนการที่อาศัยองค์ประกอบเบื้องต้นทุกอย่างร่วมกัน โดยทั่วไปนักเรียนจะไม่เห็นความแตกต่างระหว่างการสังเกตและข้อเท็จจริง หากนักเรียนเข้าใจถึงความแตกต่างก็จะทำให้นักเรียนเริ่มพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้

สุวิทย์ มูลคำ (2548 : 17) ได้กล่าวถึงลักษณะของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. สิ่งที่กำหนดให้เป็นสิ่งสำเร็จรูปที่กำหนดให้วิเคราะห์ เช่น สิ่งของ เรื่องราว
2. หลักการหรือกฎเกณฑ์เป็นข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนด ได้แก่ เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งของ
3. การค้นหาความจริงหรือความสำคัญ เป็นการพิจารณาส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนด ให้ตรงตามหลักการและทำการรวบรวมประเด็นสำคัญ

ไพรินท์ เหมบุตร (2549 : 1) กล่าวถึงลักษณะของการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1. การมีความเข้าใจและให้เหตุผลแก่สิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อแปลความสิ่งนั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ประสบการณ์และค่านิยม
2. การตีความความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์
3. การช่างสังเกตช่างถามขอบเขตของคำถามยึดหลัก 5 W 1 H คือ ใคร (Who) อะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) อย่างไร (How) เพราะเหตุใด (Why)
4. ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลใช้คำถามค้นหาคำตอบ หาสาเหตุ หาการเชื่อมโยงส่งผลกระทบต่อวิธีการขั้นตอนแนวทางแก้ปัญหาคาดการณ์ข้างหน้าในอนาคต

วิราพร พงศ์อาจารย์ (2542 : 89-92) ได้แบ่งลักษณะของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการพิจารณาจุดสำคัญ จุดเด่น จุดด้อย จัดประเภทบอกลักษณะ ค้นหาจุดมุ่งหมาย หาสาเหตุ และผลลัพธ์ของเรื่องราวต่าง ๆ
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่ การให้พิจารณาว่ามีสิ่งใดที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน สอดคล้องสนับสนุนหรือขัดแย้งกัน สิ่งใดเป็นสาเหตุหรือผลลัพธ์
3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการค้นหารูปแบบ หลักการ แนวคิดโครงสร้างของเรื่องต่าง ๆ

สุวิทย์ มุลคำ (2548 : 23-24) ได้จำแนกลักษณะของการคิดวิเคราะห์ ไว้เป็น 3 ด้าน คือ

1. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการแยกแยะ ค้นหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพืชหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตัวอย่างคำถาม เช่น อะไรเป็นสาเหตุสำคัญของการระบาดของไข้หวัดนกในประเทศไทย

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่าง ๆ โดยระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล หรือความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างคำถาม เช่น การพัฒนาประเทศกับการศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด ตัวอย่างคำถาม เช่น หลักการสำคัญของศาสนาพุทธได้แก่อะไร

จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์นั้นจะต้องกำหนดสิ่งที่จะต้องวิเคราะห์ และกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการจะวิเคราะห์ จากนั้นจึงวิเคราะห์อย่างมีหลักเกณฑ์โดยใช้วิธีการพิจารณาแยกแยะเทคนิควิธีการในการวิเคราะห์ เพื่อรวบรวมประเด็นสำคัญหาคำตอบให้กับคำถามโดยมีลักษณะของการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์ความสำคัญ และวิเคราะห์หลักการของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

1. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่ การเชื่อมโยงข้อมูลตรวจสอบแนวคิดสำคัญและความเป็นเหตุเป็นผล แล้วนำมาหาความสัมพันธ์และข้อขัดแย้งในแต่ละสถานการณ์ได้

2. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ ได้แก่ การจำแนกแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและสมมติฐานแล้วนำมาสรุปความได้

3. การคิดวิเคราะห์หลักการ ได้แก่ การวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างเทคนิควิธีการและการเชื่อมโยงความคิดรวบยอด โดยสามารถแยกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและทัศนคติของผู้เขียนได้

3. องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่ใช้ปัญญา หรือใช้ความคิดนำพฤติกรรมผู้ที่คิดวิเคราะห์ จึงสามารถใช้ปัญญานำชีวิตได้ในทุก ๆ สถานการณ์ เป็นบุคคลที่ไม่โลก ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง มีเหตุผล ไม่มีอคติ มีความยุติธรรม และพร้อมที่จะสร้างสันติสุขในทุกโอกาส การคิดวิเคราะห์จะต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 เรื่อง คือ เรื่องความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้อง กับเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อใช้ในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งทั้ง 2 เรื่องมีความสำคัญต่อการคิดวิเคราะห์เป็นอย่างยิ่ง (วนิช สุชาติรัตน์, 2547 : 125-128)

ความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้อง

การที่จัดให้เรื่องของการให้เหตุผลอย่างถูกต้องว่ามีความสำคัญ เนื่องจาก ในเรื่องของการคิดการใช้ปัญญาทั้งหลายนั้น เรื่องของเหตุผลจะต้องมีความสำคัญ ถ้าเหตุผลที่ให้ในเบื้องต้นไม่ถูกต้องหรือมีความคลุมเครือไม่ชัดเจนแล้ว กระบวนการคิดก็จะมีอาการไม่ชัดเจนตามไปด้วย การเชื่อมโยงสาระต่าง ๆ เข้าด้วยกันย่อมไม่สามารถกระทำได้ และมีผลสืบเนื่องต่อไปคือทำให้การสรุปประเด็นที่ต้องการทั้งหลายขาดความชัดเจนหรืออาจผิดพลาดตามไปด้วย ความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้องประกอบด้วย (Center for Critical Thinking, 1996 : 8-9)

1. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้เหตุผล วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้เหตุผลต้องมีความชัดเจน โดยปกติการให้เหตุผลในเรื่องต่าง ๆ บุคคลจะต้องให้เหตุผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของเรื่องนั้น เช่น ในการเขียนเรียงความงานวิจัยการอภิปราย ฯลฯ ถ้าวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้มีความชัดเจนการให้เหตุผลก็จะเป็นเรื่องง่าย แต่ถ้าไม่ชัดเจนหรือมีความสลับซับซ้อนจะทำให้เกิดความไม่ชัดเจน การให้เหตุผลก็จะเป็นเรื่องยาก หรืออาจจะต้องแบ่งแยกออกเป็นข้อย่อย ๆ เพื่อลดความสลับซับซ้อนลง นอกจากนี้เป็นเป้าหมายจะต้องมีความสำคัญและมองเห็นว่าสามารถจะทำให้สำเร็จได้จริง ๆ

2. ความคิดเห็นหรือกรอบความจริงที่นำมาอ้างเมื่อมีการให้เหตุผลต้องมีความคิดเห็นหรือกรอบของความจริงที่นำมาสนับสนุน ถ้าสิ่งที่นำมาอ้างมีข้อบกพร่องการให้เหตุผลก็จะผิดพลาดหรือบกพร่องตามไปด้วย ความคิดเห็นที่แคบเฉพาะตัวซึ่งอาจเกิดจากอคติหรือการเทียบเคียงที่ผิด ทำให้การให้เหตุผลทำได้ในขอบเขตอันจำกัดเพียงตรงและมีเสถียรภาพ

3. ความถูกต้องของสิ่งที่อ้างอิง การอ้างอิงข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ มีหลักการอยู่ว่าสิ่งที่นำมาอ้างจะต้องมีความชัดเจน มีความสอดคล้อง และมีความถูกต้องแน่นอน ถ้าสิ่งที่นำมาอ้างผิดพลาด การสรุปผลหรือการสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นผลสืบเนื่องย่อมผิดพลาดด้วย สิ่งที่ต้องระมัดระวังก็คือ ต้องเข้าใจข้อจำกัดของข้อมูลต่าง ๆ ลองหาข้อมูลอื่น ๆ ที่มีลักษณะตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่เราอยู่บ้างว่ามีหรือไม่ และก็ต้องแน่ใจว่าข้อมูลที่ใช้อ้างอิงนั้นมีความสมบูรณ์เพียงพอด้วยข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีความถูกต้องมีการบิดเบือนหรือการนำเสนอเพียงบางส่วน และปิดบังหรือมีเจตนาปล่อยปละละเลยในบางส่วนทำให้การนำไปอ้างอิงหรือเผยแพร่ขาดความสมบูรณ์ ก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบ หรือ

สร้างความเสียหายต่อบุคคล องค์กร หรือสังคมได้ ดังนั้น การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ข่าวสารก่อนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงทุก ๆ เรื่อง จึงเป็นเรื่องที่ควรจะทำด้วยความรอบคอบและระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง

4. การสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอด การให้เหตุผลจะต้องอาศัยการสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอด ซึ่งมีตัวประกอบที่สำคัญ คือ ทฤษฎีกฎหลักการอันเป็นตัวประกอบสำคัญของการสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอด ถ้าหากเข้าใจผิดพลาดในเรื่องของ ทฤษฎี กฎ หรือหลักการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว การสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอดก็จะผิดพลาดการให้เหตุผลก็จะไม่ถูกต้องด้วย ดังนั้น เมื่อสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอดขึ้นมาได้แล้ว จะต้องแสดงหรืออธิบายเพื่อบ่งบอกออกมาให้ชัดเจนลักษณะของความคิดรวบยอดที่ดี จะต้องมีความกระชับ มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ มีความลึกซึ้ง และมีความเป็นกลาง ไม่น้อมเอียงไปทางใดทางหนึ่ง

5. ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลกับสมมติฐาน การให้เหตุผลขึ้นอยู่กับสมมติฐาน เมื่อได้มีการกำหนดสมมติฐานขึ้นมาในกระบวนการแก้ปัญหาต้องแน่ใจว่าสมมติฐานนั้นกำหนดขึ้นจากสิ่งที่เป็นความจริงและจากหลักฐานที่ปรากฏอยู่ ความบกพร่องในการให้เหตุผลสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลไปติดยึดในสมมติฐานที่ตั้งขึ้น จนทำให้ความคิดเห็น น้อมเอียงหรือผิดไปจากสภาพที่ควรจะเป็นสมมติฐานที่ดีจะต้องมีความชัดเจน สามารถตัดสินใจและมีเสถียรภาพเช่นเดียวกัน

6. การลงความเห็นการให้เหตุผลในทุก ๆ เรื่องจะต้องแสดงถึงความเข้าใจ ด้วยการสรุปและให้ความหมายของข้อมูลลักษณะการให้เหตุผลนั้น โดยธรรมชาติจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกันอยู่ระหว่างเหตุกับผล เช่น เพราะว่่าสิ่งนี้เกิดขึ้นนั้นจึงเกิดขึ้น หรือเพราะว่าสิ่งนี้เป็นอย่างนี้สิ่งนี้เกิดขึ้นจากสิ่งนี้จึงเป็นอย่างนั้น ถ้าความเข้าใจในข้อมูลเบื้องต้นผิดพลาดการให้เหตุผลย่อมผิดพลาดด้วย ทางออกที่ดีก็คือ การลงความเห็นจะทำได้ก็ต่อเมื่อมีหลักฐานบ่งบอกอย่างชัดเจนจะต้องตรวจสอบความเห็นนั้นสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ไหน และมีอะไรเป็นตัวชี้ นำอยู่อีกบ้างซึ่งอาจทำให้การลงความเห็นผิดพลาด

7. การนำไปใช้เมื่อมีข้อสรุปแล้วจะต้องมีการนำไปใช้หรือมีผลสืบเนื่อง จะต้องมีความคิดเห็นประกอบว่าข้อสรุปที่เกิดขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ควรจะนำไปใช้ลักษณะใดจึงจะถูกต้อง ลักษณะใดไม่ถูกต้อง โดยพยายามคิดถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นผลต่อเนื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การคิดวิเคราะห์ที่ดีหรือมีมาตรฐาน ในอันดับแรกจะต้อง รู้จักการให้เหตุผลที่ถูกต้อง ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างตามที่ได้แสดงรายละเอียดมาแล้วเรื่องที่สำคัญและเป็นหัวใจของการคิดวิเคราะห์อีกเรื่องหนึ่งก็คือ เทคนิคการตั้งคำถาม เพื่อการวิเคราะห์ เป็นการบอกให้ทราบว่านักคิดวิเคราะห์จะต้องใช้คำถามอย่างไร เพื่อเป็นการนำความคิดไปสู่เป้าหมายที่ต้องการซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อการคิดวิเคราะห์ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญพอ ๆ กับ ความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้อง การตั้งคำถามที่ดีจะช่วยส่งเสริมให้การใช้เหตุผล เป็นไปด้วยความสะดวก มีระบบ และช่วยแก้ปัญหาได้ นักคิดวิเคราะห์ต้องมีความสามารถในการตั้งคำถามหลาย ๆ แบบ คำถามที่ต้องการคำตอบกว้าง ๆ ต้องการหลาย ๆ คำตอบ คำถาม ต้องการคำตอบเดียวแต่มีความลึกซึ้ง ลักษณะคำถามที่จะช่วยให้คิดหาเหตุผลในระดับลึกหรือ มีเหตุผลจากการใช้ปัญญาของการคิดวิเคราะห์นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ 8 ประการ (วนิช สุรารัตน์, 2547 : 128-130 ; อ้างอิงจาก Center for Critical Thinking, 1996 : 8-9) ดังต่อไปนี้

1. ความชัดเจน (Clarity) ความชัดเจนของปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการคิด เช่น ตัวอย่างของปัญหาที่ตั้งขึ้นมาเพื่อตรวจสอบความชัดเจน เช่น ยังมีเรื่องอะไรอีกในส่วนนี้ที่เรายังไม่รู้ สามารถยกตัวอย่างมาอ้างอิงได้หรือไม่ สามารถอธิบายขยายความส่วนนั้นให้มากขึ้นได้หรือไม่

2. ความเที่ยงตรง (Accuracy) เป็นคำถามที่บอกว่าทุกคนสามารถตรวจสอบได้ถูกต้องตรงกันหรือไม่ เช่น จริงหรือ เป็นไปได้หรือไม่ ทำไมถึงเป็นไปไม่ได้ สามารถตรวจสอบได้หรือไม่ ตรวจสอบอย่างไร เราจะหาข้อมูลหลักฐานได้อย่างไร ถ้าตรงนั้นเป็นเรื่องจริงเราจะทดสอบมันได้อย่างไร

3. ความกระชับความพอดี (Precision) เป็นความกะทัดรัดความเหมาะสม ความสมบูรณ์ของข้อมูล เช่น จำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องนี้อีกหรือไม่ ทำให้ดูดีกว่านี้ได้หรือไม่ ทำให้กระชับกว่านี้ได้หรือไม่

4. ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง (Relevance) เป็นการตั้งคำถามเพื่อคิดเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เช่น สิ่งนั้นเกี่ยวข้องกับปัญหาอย่างไร มันเกิดสิ่งต่าง ๆ ขึ้นตรงนั้นได้อย่างไร ผลที่เกิดขึ้นตรงนั้นมันมีที่มาอย่างไร ตรงส่วนนั้นช่วยให้เราเข้าใจอะไรได้บ้าง

5. ความลึก (Depth) หมายถึง ความหมายในระดับที่ลึกความคิดลึกซึ้ง การตั้งคำถาม ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังการคิดหาคำตอบที่ลึกซึ้ง ถือว่าคำถามนั้นมีคุณค่ายิ่ง เช่น

ตัวประกอบอะไรบ้างที่ทำให้ตรงนี้เป็นปัญหาสำคัญ อะไรที่ทำให้ปัญหาเรื่องนี้มันซับซ้อน สิ่งใดบ้างที่เป็นความลำบากหรือความยุ่งยากที่เราจะต้องพบ

6. ความกว้างของการมอง (Breadth) เป็นการทดลองเปลี่ยนมุมมองโดยให้ผู้อื่นช่วย เช่น จำเป็นจะต้องมองสิ่งนี้จากด้านอื่นคนอื่นด้วยหรือไม่ มองปัญหานี้โดยใช้วิถีทางอื่น ๆ บ้างหรือไม่ ควรจะให้ความสำคัญของความคิดเห็นจากบุคคลอื่นหรือไม่ ยังมีข้อมูลอะไรในเรื่องนี้อีกหรือไม่ที่ไม่นำมากล่าวถึง

7. หลักตรรกวิทยา (Logic) มองในด้านของความคิดเห็นและการใช้เหตุผล เช่น ทุกเรื่องที่เรารู้เราเข้าใจตรงกันหมดหรือไม่ สิ่งที่มีหลักฐานอ้างอิงหรือไม่สิ่งที่สรุปนั้นเป็นเหตุผลที่สมบูรณ์หรือไม่สิ่งที่กล่าวอ้างมีขอบข่ายครอบคลุมรายละเอียดทั้งหมดหรือไม่

8. ความสำคัญ (Significance) หมายถึง การตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบว่า สิ่งเหล่านั้นมีความสำคัญอย่างแท้จริงหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากในบางครั้งพบว่าความสำคัญเป็นสิ่งที่เราต้องการจะให้เป็นอย่างมากกว่าเป็นความจริงจริง ๆ เช่น ส่วนไหนของความจริงที่สำคัญที่สุด ยังมีเรื่องอื่น ๆ ที่มีความสำคัญอยู่อีกหรือไม่ นี่คือปัญหาที่สำคัญที่สุดในเรื่องนี้ใช่หรือไม่ ตรงนี้เป็นจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจหรือเปล่า

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การคิดวิเคราะห์จะเกิดความสมบูรณ์ได้นั้น นอกจากจะต้องอาศัยความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้องแล้ว เรื่องของเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อการวิเคราะห์ก็มีความสำคัญที่ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน โดยที่องค์ประกอบทั้งสองส่วนนี้จะทำงานประสานสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืนในทุก ๆ ขั้นตอน ของกระบวนการคิดวิเคราะห์ ส่วนประกอบทั้งสองส่วนจะต้องไปด้วยกัน คุณค่าความสวยงามความลงตัวรวมทั้งประโยชน์อย่างสมบูรณ์จึงจะเกิดขึ้นได้

4. กระบวนการคิดวิเคราะห์

กระบวนการคิดวิเคราะห์ เป็นการแสดงให้เห็นจุดเริ่มต้นสิ่งที่สืบเนื่องหรือเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในระบบการคิด และจุดสิ้นสุดของการคิดโดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบเรื่องความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้อง รวมทั้งเทคนิคการตั้งคำถามจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องในทุก ๆ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา ผู้ที่จะทำการคิดวิเคราะห์ จะต้องทำความเข้าใจปัญหาอย่างกระจ่างแจ้ง ด้วยการตั้งคำถามหลาย ๆ คำถาม เพื่อให้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่นั้นอย่างดีที่สุด ตัวอย่างคำถาม เช่น ปัญหานี้เป็นปัญหาที่สำคัญ

ที่สุดของบ้านเมืองใช่หรือไม่ (ความสำคัญ) ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันอีกหรือไม่ (ความสำคัญ) ทราบได้อย่างไรว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด (ความชัดเจน)

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในขั้นนี้ผู้ที่ทำการคิดวิเคราะห์จะต้องรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากการสังเกต จากการอ่าน จากข้อมูล การประชุม จากข้อเขียน บันทึก การประชุม บทความ จากการสัมภาษณ์ การวิจัย และอื่น ๆ การเก็บข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง และด้วยวิธีการหลาย ๆ วิธี จะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ชัดเจนและมีความเที่ยงตรงคำถามที่จะต้องตั้งในตอนี้ ได้แก่ เราจะหาข้อมูลให้ครบถ้วนโดยวิธีใดได้อีกบ้าง และหาอย่างไร (เที่ยงตรง) ข้อมูลนี้มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาอย่างไร (ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง) จำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องใดอีกบ้าง (ความกระชับพอดี)

ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูลหมายถึงผู้ที่คิดวิเคราะห์ พิจารณาความถูกต้องเที่ยงตรงของสิ่งที่นำมาอ้าง รวมทั้งการประเมินความพอเพียงของข้อมูลที่จะนำมาใช้คำถามที่ควรจะนำมาใช้ในตอนี้ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้มาความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร (ความเที่ยงตรง) เราจะหาหลักฐานได้อย่างไรถ้าข้อมูลที่ได้มาเป็นเรื่องจริง (ความเที่ยงตรง) ยังมีเรื่องอะไรอีกในส่วนนี้ที่ยังไม่รู้ (ความชัดเจน) ยังมีข้อมูลอะไรในเรื่องนี้อีกที่ยังไม่น่ามากล่าวถึง (ความกว้างของการมอง)

ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบเป็นขั้นที่ผู้คิดจะต้องสร้างความคิดความคิดรวบยอด หรือสร้างหลักการขึ้นให้ได้ด้วยการเริ่มต้นจากการระบุลักษณะของข้อมูลแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล พิจารณาขีดจำกัดหรือขอบเขตของปัญหารวมทั้งข้อตกลงพื้นฐานการสังเคราะห์ข้อมูลเข้าเป็นระบบและกำหนดข้อสันนิษฐานเบื้องต้นคำถามที่ควรนำมาใช้ในตอนี้ ได้แก่ ข้อมูลส่วนนี้เกี่ยวข้องกับปัญหาอย่างไร (ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง) จำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องนี้อีกหรือไม่จากใครที่ใด (ความกว้างของการมอง) อะไรบ้างที่ทำให้การจัดข้อมูลในเรื่องนี้เกิดความลำบาก (ความลึก) จะตรวจสอบได้อย่างไรว่าการจัดข้อมูลมีความถูกต้อง (ความเที่ยงตรง) สามารถจัดข้อมูลโดยวิธีอื่นได้อีกหรือไม่ (ความกว้างของการมอง)

ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐานเป็นขั้นที่นักคิดวิเคราะห์จะต้องนำข้อมูลที่จัดระบบระเบียบมาแล้วมาตั้งเป็นสมมติฐาน เพื่อกำหนดขอบเขตและการหาข้อสรุปของข้อคำถามหรือปัญหาที่กำหนดไว้ซึ่งจะต้องอาศัยความคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ในเชิงของเหตุผลอย่างถูกต้อง สมมติฐานที่ตั้งขึ้นจะต้องมีความชัดเจนและมาจากข้อมูลที่ถูกต้องปราศจากอคติหรือความลำเอียงของผู้ที่เกี่ยวข้องคำถามที่ควรนำมาใช้ในตอนี้ ได้แก่ ถ้าสมมติฐานที่ตั้งขึ้นถูกต้องเรา

จะมีวิธีตรวจสอบได้อย่างไร (ความเที่ยงตรง) สามารถทำให้กระชับกว่านี้ได้อีกหรือไม่ (ความกระชับความพอดี) รายละเอียดแต่ละส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาอย่างไร (ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง)

ขั้นที่ 6 การสรุปเป็นขั้นตอนของการลงความเห็นหรือการเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลกับผลอย่างแท้จริง ซึ่งผู้คิดวิเคราะห์จะต้องเลือกพิจารณาเลือกวิธีการที่เหมาะสมตามสภาพของข้อมูลที่ปรากฏโดยใช้เหตุผล ทั้งทางตรรกศาสตร์เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ และพิจารณาถึงความเป็นไปได้ตามสภาพที่เป็นจริงประกอบกันคำถามที่ควรนำมาถามได้แก่ เราสามารถจะตรวจสอบได้หรือไม่ตรวจสอบอย่างไร (ความเที่ยงตรง) ผลที่เกิดขึ้นมันมีที่มาอย่างไร (ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง) ข้อสรุปนี้ทำให้เราเข้าใจอะไรได้บ้าง (ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง) สิ่งสรุปนั้นเป็นเหตุผลที่สมบูรณ์หรือไม่ (หลักตรรกวิทยา)

ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุปเป็นขั้นสุดท้ายของการคิดวิเคราะห์ เป็นการประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุป และพิจารณาผลสืบเนื่องที่จะเกิดขึ้นต่อไป เช่น การนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง หรือการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ๆ คำถามที่ควรนำมาถามได้แก่ ส่วนไหนของข้อสรุปที่มีความสำคัญที่สุด (ความสำคัญ) ยังมีข้อสรุปเรื่องใดอีกที่ควรนำมากล่าวถึง (ความกว้างของการมอง) ถ้านำเรื่องนี้ไปปฏิบัติจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง (ความกว้างของการมอง) อะไรจะทำให้ปัญหามีความซับซ้อนยิ่งขึ้น (ความลึก)

สรุปได้ว่า กระบวนการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของมนุษย์ การคิดวิเคราะห์เป็นจะช่วยให้นักศึกษามองเห็นปัญหาทำความเข้าใจปัญหารู้จักปัญหาอย่างแท้จริง และสามารถแก้ปัญหาทั้งหลายได้

5. เทคนิควิธีการสอนสร้างเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์

มีนักวิชาการ กล่าวถึงเทคนิคการสอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 97-98) กล่าวโดยสรุปว่า เทคนิคการตั้งคำถามอยู่ในขอบข่าย “5 W 1H” การคิดเชิงวิเคราะห์แท้จริง คือ การตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับความสงสัยใคร่รู้ของผู้ถาม เมื่อเห็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วอยากรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นมากขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใหม่ ๆ ความเข้าใจใหม่ ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการอธิบายการประเมินการแก้ปัญหาขอบเขตของคำถามเชิงวิเคราะห์และการตัดสินใจที่รอบคอบมากขึ้น ขอบเขตของคำถามเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการจำแนกแจกแจงองค์ประกอบและการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างเรื่องที่วิเคราะห์โดยใช้คำถามในขอบข่าย “5 W 1H” เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำความจริงในเรื่องนั้น ๆ ทุกแง่ทุกมุมโดยตั้งคำถามใคร (Who) ... ทำอะไร (What) ... ที่ไหน (Where) ... เมื่อไร (When) ...อย่างไร (How) ... เพราะเหตุใด...ทำไม (Why)

อนเนก พ.นุกูลบุตร (2547 : 62-63) กล่าวไว้ดังนี้ การสอนให้คิดแบบวิเคราะห์ มุ่งหมายให้นักเรียนคิดอย่างแยกแยะได้ และคิดได้อย่างคล่องแคล่วหรือมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ โดยขั้นแรกครูผู้สอนต้องรู้จักความคิดแบบวิเคราะห์นี้เสียก่อน ขั้นต่อ ๆ ไปจึง ผสานการคิดแบบนี้เข้าไปในกระบวนการเรียนการสอน ไม่ว่าจะใช้ระเบียบวิธีสอนเทคนิคการ สอนแบบใด โดยแบ่งแนวทางการคิดในรูปกิจกรรมหรือคำถาม ให้พัฒนาการคิดแบบวิเคราะห์ ขึ้นในตัวนักเรียนการสอนการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย

1. การสอนการคิดวิเคราะห์แยกองค์ประกอบ (Analysis of elements)

มุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะว่าสิ่งสำเร็จรูปหนึ่งมีองค์ประกอบอะไรมีแนวทาง ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ชนิด โดยมุ่งให้นักเรียนคิดและวินิจฉัยว่าบรรดาข้อความ เรื่องราวเหตุการณ์ปรากฏการณ์ใด ๆ ที่พิจารณาอยู่นั้นจัดเป็นชนิดใดประเภทใดลักษณะใด ตามเกณฑ์ หรือหลักการใหม่ที่กำหนด เช่น เสียชีพอย่าเสียสัตย์ให้นักเรียนคิด (ช่วยกันคิด) ว่า เป็นข้อความชนิดใด และเพราะอะไรตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ใหม่ เหมือนในตำราจุดสำคัญของ การสอนให้คิดแบบวิเคราะห์ชนิดใดก็คือต้องให้เกณฑ์ใหม่ และบอกเหตุผลที่จัดชนิดตาม เกณฑ์ใหม่ที่กำหนด

1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญมุ่งให้คิดแยกแยะและวินิจฉัยว่าองค์ประกอบใด สำคัญหรือไม่สำคัญ เช่น ให้ค้นหาสาระสำคัญ แก่นสาร ผลลัพธ์ ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อย

1.3 วิเคราะห์เสถียรมุ่งให้คิดค้นหาสิ่งที่ปรากฏไว้แฝงเร้นอยู่มิได้บ่งบอก ไว้ตรง ๆ แต่มีร่องรอยส่งให้เห็นว่ามีความจริงนั้นซ่อนอยู่

2. การสอนการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of relationships)

มุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะว่ามีองค์ประกอบใด สัมพันธ์กันสัมพันธ์กันแบบใดสัมพันธ์ตาม กันหรือกลับกันสัมพันธ์กันสูงต่ำเพียงไรมีแนวทาง ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ชนิดความสัมพันธ์มุ่งให้คิดแบบค้นหาชนิดของ ความสัมพันธ์ว่าสัมพันธ์แบบตามกันกลับกัน ไม่สัมพันธ์กันความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบกับองค์ประกอบขององค์ประกอบกับเรื่องทั้งหมด เช่น มุ่งให้คิดแบบค้นหา ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งใดสอดคล้องกับไม่สอดคล้องกับเรื่องนี้ คำกล่าวใดสรุปผิด เพราะ อะไร ข้อเท็จจริงใดไม่สมเหตุสมผล เพราะอะไรข้อความในย่อหน้าที่เกี่ยวข้องอย่างไร กับ ข้อความทั้งเรื่องการคิดวิเคราะห์เหมือนและต่างกันอย่างไรบ้าง

2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์โดยมุ่งให้คิดเพื่อค้นหาขนาดระดับ ของความสัมพันธ์ เช่น สิ่งนี้เกี่ยวข้องมากที่สุด (น้อยที่สุด) กับสิ่งใด

2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนของความสัมพันธ์มุ่งให้เกิดเพื่อค้นลำดับขั้นของความสัมพันธ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เป็นเรื่องแปลกใหม่ เช่น สิ่งใดเป็นปฐมเหตุต้นกำเนิดของปัญหาเรื่องราว เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ สิ่งใดเป็นผลที่ตามมา ผลสุดท้ายของเรื่องราว เหตุการณ์ ปรากฏการณ์

2.4 วิเคราะห์วัตถุประสงค์และวิธีการมุ่งให้เกิดและค้นหาการกระทำ พฤติกรรม พฤติการณ์ มีเป้าหมายอะไร เช่น ให้คิดและค้นหาว่าการกระทำนั้นเพื่อบรรลุผลอะไรผลคือเกิดวินัยในตนเองความไพเราะของคนตรีขึ้นอยู่กับอะไร ขึ้นอยู่กับจังหวะความตอนที่...เกี่ยวข้องกับอย่างไรกับวัตถุประสงค์ของเรื่อง ผลคือสนับสนุนหรือขยายความ

2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผลที่เกิดตามมามุ่งให้เกิดแบบแยกแยะให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ซึ่งเป็นยอดปรารถนาประการหนึ่งของการสอนให้คิดเป็น คือ คิดหาเหตุและผลได้ดี เช่น ให้คิดและค้นหาว่าสิ่งใดเป็นผลของ (สาเหตุ) สิ่งใดเป็นเหตุของ (ผล) ตอนใดเป็นสาเหตุที่สอดคล้องกับ.... เป็นผลขัดแย้งกับข้อความ... เหตุการณ์คู่ใดสมเหตุสมผล เป็นตัวอย่างสนับสนุน

2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์โดยให้ค้นหาแบบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 สิ่ง แล้วบอกแบบความสัมพันธ์นั้น หรือเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์คู่อื่น ๆ ที่คล้ายกัน ทำนองเดียวกันในรูปอุปมาอุปไมย เช่น เชนติเมตร: เมตร อธิบายได้ว่า เชนติเมตรเป็นส่วนย่อยของเมตรเพราะฉะนั้น เชนติเมตร: เมตรคล้ายกับลูก: แม่

3. การสอนคิดวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) มุ่งให้นักเรียนคิดอย่างแยกแยะจนจับหลักการ ได้ว่าสิ่งสำเร็จรูปมุมมองประกอบต่าง ๆ อยู่ในระบบใดคือหลักการอะไรขั้นตอนการวิเคราะห์หลักการ ต้องอาศัยการวิเคราะห์ขั้นต้นคือการวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์เสียก่อน กล่าวคือ ต้องแยกแยะสิ่งสมบูรณ์หรือระบบให้เห็นว่าองค์ประกอบสำคัญมีหน้าที่อย่างไร และองค์ประกอบเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับพาดพิงอาศัยสัมพันธ์กันอย่างไร พิจารณาจนรู้ความสัมพันธ์ตลอดจนสามารถสรุปจับหัวใจหรือหลักการได้ว่าการที่ทุกส่วนเหล่านั้นสามารถทำงานร่วมกันเกาะกลุ่มกันคุมกันจนเป็นระบบอยู่ได้เพราะหลักการใดผลที่ได้เป็นการวิเคราะห์หลักการ (Principle) ซึ่งเป็นแบบวิเคราะห์การสอนให้คิดแบบวิเคราะห์หลักการเน้นการสอนวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์โครงสร้างมุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะแล้วค้นหาโครงสร้างของสิ่งสำเร็จรูปนั้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาใหม่เหตุการณ์ปรากฏการณ์ข้อความการทดลอง เช่น การค้นคว้านี้ (ทดลองเนื้อเรื่องนี้การพิสูจน์) ดำเนินการแบบใดคำตอบคือนิยาม

แล้วพิสูจน์-ตั้งสมมติฐานแล้วตรวจสอบข้อความนี้ (คำพูดจดหมายรายงาน) มีลักษณะใด
โฆษณาชวนเชื่อเรื่องนี้มีการนำเสนอเช่นไร- ชูให้กลัวแล้วล่อให้หลง

3.2 การวิเคราะห์หลักการมุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะแล้วค้นหาความจริง
จริงแท้ของสิ่งนั้นเรื่องราวนั้น สิ่งสำเร็จรูปนั้น โดยการศึกษาหลักการ เช่น หลักการสำคัญ
ของเรื่องนี้มีว่าอย่างไร- ยึดความเสมอภาค ระเบียบวิธีวิทยาศาสตร์ เหตุการณ์ครั้งนี้ดูกลมกลืน
ขึ้น (สงบรุนแรง) เนื่องจากอะไรคำโฆษณา (แถลงการณ์การกระทำ) ใช้วิธีใดจงใจให้ความหวัง

สุวิทย์ มูลคำ (2548 : 21-22) ได้กล่าวถึงเทคนิคการวิเคราะห์ไว้ดังนี้ การคิด
วิเคราะห์ เป็นการใช้สมองซีกซ้ายเป็นหลักเน้นคิดเชิงลึกจากเหตุไปสู่อุผล เชื่อมโยง
ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลเชิงเงื่อนไขการจัดลำดับความสำคัญ และเชิงเปรียบเทียบแต่เทคนิค
ที่ง่าย คือ 5 W 1 H เป็นที่นิยมใช้คำตอบ What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why
(ทำไม) Who (ใคร) How (อย่างไร) ชัดเจนในแต่ละเรื่องทำให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ นิยม
ใช้เทคนิคคำถามในช่วงต้นหรือช่วงเริ่มต้นการคิดวิเคราะห์

ชาตรี สารานู (2548 : 40-41) ได้กล่าวถึงเทคนิคการปูพื้นฐานให้นักเรียนคิด
วิเคราะห์ได้ สามารถสรุปรายละเอียด ดังนี้

1. ครูจะต้องฝึกให้เด็กหัดคิดตั้งคำถามโดยยึดหลักสากลของคำถาม คือ ใคร
ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะเหตุใด อย่างไร โดยการนำสถานการณ์มาให้ให้นักเรียนฝึกค้นคว้า
จากเอกสารที่ใกล้ตัว หรือสิ่งแวดล้อมเปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามเอง โดยสอนวิธีตั้งคำถาม
แบบวิเคราะห์ในเบื้องต้นฝึกทำบ่อย ๆ นักเรียนจะฝึกได้เอง

2. ฝึกหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลโดยอาศัยคำถามเจาะลึกเข้าไปโดยใช้
คำถามที่ชี้บ่งถึงเหตุและผลกระทบที่จะเกิด ฝึกจากการตอบคำถามง่าย ๆ ที่ใกล้ตัวนักเรียนจะ
ช่วยให้เด็ก ๆ นำตัวเองเชื่อมโยงกับเหตุการณ์เหล่านั้นได้ดี ที่สำคัญครูจะต้องกระตุ้นด้วย
คำถามย่อยให้นักเรียนได้คิดบ่อย ๆ จนเป็นนิสัยเป็นคนช่างคิดช่างถามช่างสงสัยก่อน แล้ว
พฤติกรรมศึกษาวิเคราะห์ก็จะเกิดขึ้นแก่นักเรียน

นอกจากนี้ ไพรินท์ เหมบุตร (2549 : 3-4) ได้บอกวิธีการและขั้นตอนในการ
ฝึกคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาข้อมูลหรือสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์
2. กำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของการคิดวิเคราะห์
3. แยกแยะแจกแจงรายละเอียดสิ่งของที่ต้องการวิเคราะห์

4. ตรวจสอบโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบใหญ่และย่อย

5. นำเสนอข้อมูลการคิดวิเคราะห์

6. นำผลมาวิเคราะห์ไปใช้ประโยชน์ตามเป้าหมาย

Bloom (Bloom. 1961 : 56 ; อ้างถึงใน ประทีป ยอดเกตุ. 2550 : 30) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายของการศึกษาด้านการคิดตอนต้น และได้เรียบเรียงลำดับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นง่ายไปสู่พฤติกรรมที่ซับซ้อน มีอยู่ 6 ระดับชั้น ดังนี้ระดับความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

จากการศึกษาเทคนิคการสอนทางการคิดวิเคราะห์สรุปได้ว่า เทคนิคในการสอนคิดวิเคราะห์ ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจความคิดแบบวิเคราะห์จึงนำไปผสมผสานเทคนิคคำถาม “5W 1H” โดยการเปิดโอกาสให้เด็กตั้งคำถามตามเทคนิคดังกล่าวบ่อย ๆ จนเป็นนิสัยเป็นคนช่างคิดช่างถาม ช่างสงสัย แล้วพฤติกรรมวิเคราะห์ก็จะเกิดขึ้น กับนักเรียนเพื่อนำไปสู่การค้นหาคำความจริงในเรื่อง

6. คุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับนักคิดวิเคราะห์

นอกจากการคิดวิเคราะห์จะต้องอาศัยการเข้าใจเรื่องของการให้เหตุผลการรู้จักวิธีการตั้งคำถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบมีความเข้าใจกระบวนการหรือขั้นตอนของการคิดวิเคราะห์ และเข้าใจในเรื่องสมรรถภาพของการคิดวิเคราะห์ แล้วองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการคิดวิเคราะห์ก็คือ คุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้คิดวิเคราะห์ วนิช สุธารัตน์ (2547 : 134 ; อ้างถึงใน Wood and Wood. 1996 : 24) ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีความคิดเป็นอิสระคือจะไม่รับอะไรในทันทีหรือเชื่อในสิ่งที่เห็นหรือได้ยินแต่จะวิเคราะห์อย่างระมัดระวังและประเมินสิ่งต่าง ๆ ด้วยเหตุผลและความเป็นไปได้สามารถบอกได้ว่าส่วนใดเป็นการใช้เหตุผลที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

2. เป็นผู้ที่พร้อมที่จะชะลอการสรุปหรือการตัดสินใจก่อนขณะที่ข้อมูลข่าวสารที่ใช้ในการตัดสินใจยังไม่พร้อมหรือยังไม่ถูกต้อง

3. เป็นผู้ที่พร้อมจะยกเลิกวิธีการคิดและการตัดสินใจตามแบบเก่าโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเมื่อมีข้อมูลหรือหลักฐานใหม่ที่เชื่อถือได้และขัดแย้งกับความเชื่อที่มีมาแต่เดิมก็จะมีการประเมินข้อมูลหลักฐานใหม่ถ้าเห็นว่าน่าเชื่อถือกว่าก็จะยกเลิกความเชื่อเก่าทันที

4. นักวิเคราะห์จะให้ความสำคัญทั้งเนื้อหาสาระของข้อมูลข่าวสารและแหล่งที่มาของข้อมูลเช่นต้องพิจารณาว่าข้อมูลที่อ้างอิงนั้นมีแหล่งกำเนิดมาจากไหนเป็นอย่างไรทั้งนี้เนื่องจากการอ้างอิงข้อมูลโดยทั่วไปผู้อ้างอิงจะเติมความคิดเห็นข้อสรุปหรือสิ่งอื่น ๆ ตามที่ตนเห็นว่ามีความเหมาะสมเข้าไปด้วยข้อมูลที่ถูกต้องจึงเป็นข้อมูลดั้งเดิมหรือข้อมูลปฐมภูมิ

นอกจากนี้ยังมีคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ถือว่ามีความสำคัญอีกหลาย ๆ ด้าน คือ มีความกล้าหาญอย่างชาญฉลาด มีความพากเพียรอดสาหัส มีอริยาสัยไม่ตรีจิต มีความสุภาพ ถ่อมตนมีความสนใจใคร่รู้ และมีความรับผิดชอบสูง มีความคิดอย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ กว้าง เป็นต้น

7. การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (ลิวน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 149-154) คือ การวัดความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมายหรือประสงค์สิ่งใด นอกจากนั้นยังมีส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญนั้นแต่ละเหตุการณ์เกี่ยวพันกันอย่างไรบ้าง และเกี่ยวพันโดยอาศัยหลักการใดจะเห็นว่าสมรรถภาพด้านการคิดวิเคราะห์จะเต็มไปด้วยการหาเหตุและผลมาเกี่ยวข้องกันเสมอ การคิดวิเคราะห์จึงต้องอาศัยพฤติกรรมด้านความจำความเข้าใจ และด้านการนำไปใช้มาประกอบการพิจารณาการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แบ่งแยกย่อยออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการหาความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องของส่วนย่อยในปรากฏการณ์หรือเนื้อหานั้น เพื่อนำมาอุปมา อุปไมย หรือค้นหาว่าแต่ละเหตุการณ์นั้นมีความสำคัญอะไรที่ไปเกี่ยวพันกัน ตัวอย่างคำถาม เช่น เหตุใดแสงจึงเร็วกว่าเสียง

2. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการวิเคราะห์ว่าสิ่งที่มีอยู่นั้นอะไรสำคัญหรือจำเป็น หรือมีบทบาทที่สุด ตัวไหนเป็นเหตุ ตัวไหนเป็นผล เหตุผลใดถูกต้องและเหมาะสมที่สุด ตัวอย่างคำถาม เช่น สีใดสำคัญที่สุด

3. วิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถที่จะจับเค้าเงื่อนของเรื่องราวนั้นว่ายึดหลักการใด มีเทคนิคหรือยึดปรัชญาใด อาศัยหลักการใด เป็นสื่อสารสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจตัวอย่างคำถาม เช่น รถยนต์วิ่งได้โดยอาศัยหลักการใด

นักเรียนจะเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างชัดเจน ผ่านกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ โดยนักเรียนสามารถวิเคราะห์

ประเด็นต่าง ๆ จากส่วนย่อยสู่ส่วนใหญ่และเชื่อมความสัมพันธ์ของประเด็นต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จนสามารถสรุปอย่างเป็นหลักการ โดยมีเหตุผลรองรับการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถทางสมองที่นักการศึกษา และจิตวิทยาได้ศึกษาและให้นิยามไว้ ดังนี้

Bloom (1976 : 6-9 , 201-207) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้คิด ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ของบุคคลส่งผลต่อความสามารถทางการคิดที่ บลูม จำแนกไว้เป็น 6 ระดับ คำถามในแต่ละระดับมีความซับซ้อนแตกต่างกัน ได้แก่

ระดับที่ 1 ระดับความรู้ความจำแยกเป็นความรู้ในเนื้อหา เช่น ความรู้ในศัพท์ที่ใช้และความรู้ในข้อเท็จจริงเฉพาะ ความรู้ในวิธีดำเนินการ เช่น ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผนความรู้เกี่ยวกับแนวโน้ม และลำดับขั้นความรู้เกี่ยวกับการวัดจำแนกประเภทความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ต่าง ๆ และความรู้เกี่ยวกับวิธีการความรู้รวบยอดในเรื่อง เช่น ความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาและการขยายความ และความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง

ระดับที่ 2 ระดับความเข้าใจแยกเป็นการแปลความ การตีความ และการขยายความ

ระดับที่ 3 ระดับการนำไปใช้แยกเป็นการประยุกต์

ระดับที่ 4 ระดับการวิเคราะห์แยกเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ

ระดับที่ 5 ระดับการสังเคราะห์ แยกเป็น การสังเคราะห์การสื่อความหมาย การสังเคราะห์แผนงาน และการสังเคราะห์ความสัมพันธ์

ระดับที่ 6 ระดับประเมินค่าแยกเป็นการประเมินค่า โดยอาศัยข้อเท็จจริงภายในและการประเมินค่า โดยอาศัยข้อเท็จจริงภายนอกการที่บุคคลจะมีทักษะในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจบุคคลนั้น จะต้องสามารถวิเคราะห์และเข้าใจสถานการณ์ใหม่หรือข้อความจริงใหม่ได้

Bloom (1976 : 114) ได้จัดลำดับความสามารถทางการคิดของบุคคลเป็น 6 ระดับ เริ่มจาก

1. ความรู้พื้นฐานดั้งเดิมเกี่ยวกับเรื่องนั้น
2. ความเข้าใจข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น

3. การนำข้อเท็จจริงนั้นไปแก้ไขปัญหาหรือนำไปใช้ในเรื่องอื่น

4. การวิเคราะห์ทดสอบข้อเท็จจริงในความสัมพันธ์ หรือในสถานการณ์ที่

แตกต่าง

5. การสังเคราะห์สิ่งใหม่หรือการสร้างความคิดใหม่ ที่อยู่บนพื้นฐานของ
ความเข้าใจในข้อเท็จจริงนั้น

6. การประเมินคุณค่าของข้อมูลความคิดหรือผลผลิต

ความสามารถทางการคิดของบุคคลของ บลูม ในระดับการคิดวิเคราะห์เป็น
ทักษะการคิดระดับพื้นฐานของนักเรียน ผู้ความสามารถทางการคิดในระดับสูง เพราะนักเรียน
จะเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างชัดเจน ผ่านกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาการวิเคราะห์
ความสัมพันธ์และการคิดวิเคราะห์หลักการ โดยนักเรียนสามารถวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ จาก
ส่วนย่อยสู่ส่วนใหญ่และเชื่อมความสัมพันธ์ของประเด็นต่าง ๆ เข้าด้วยกันจนสามารถสรุป
อย่างเป็นหลักการ โดยมีเหตุผลรองรับ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ความสามารถในการ
คิดวิเคราะห์ จึงศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4 ระดับ คือ ความรู้ ความจำ ด้านความเข้าใจ การ
นำไปใช้การวิเคราะห์

การหาประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน (E_1/E_2)

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2556 : 7-20) ได้กล่าวถึงการผลิตสื่อหรือชุดการสอน ว่า ก่อน
นำไปใช้จริงจะต้องนำสื่อหรือชุดการสอนที่ผลิตขึ้นไปทดสอบประสิทธิภาพเพื่อดูว่าสื่อหรือ
ชุดการสอนทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ มีประสิทธิภาพในการช่วยให้กระบวนการ
เรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์หรือไม่และ
ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนจากสื่อหรือชุดการสอนในระดับใด ดังนั้นผู้ผลิตสื่อการสอน
จำเป็นจะต้องนำสื่อหรือชุดการสอนไปหาคุณภาพ เรียกว่า การทดสอบประสิทธิภาพ

1. ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพ

1.1 ความหมายของประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง สภาวะหรือคุณภาพของสมรรถนะในการ
ดำเนินงานเพื่อให้งานมีความสำเร็จโดยใช้เวลา ความพยายามและค่าใช้จ่ายค้ำค่าที่สุดตาม
จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ โดยกำหนดเป็นอัตราส่วนหรือร้อยละระหว่างปัจจัย
นำเข้ากระบวนการและผลลัพธ์ (Ratio Between Input, Process and Output) ประสิทธิภาพเน้น
การดำเนินการที่ถูกต้องหรือกระทำสิ่งใด ๆ อย่างถูกวิธี (Doing the Thing Right)

1.2 ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพ

การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอน จึงหมายถึง การหาคุณภาพของสื่อหรือชุดการสอน โดยพิจารณาตามขั้นตอนของการพัฒนาสื่อหรือชุดการสอนแต่ละขั้น (Developmental Testing) คือเป็นการทดสอบคุณภาพตามพัฒนาการของการผลิตสื่อหรือชุดการสอนตามลำดับขั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแต่ละองค์ประกอบของต้นแบบชิ้นงานให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการผลิตสื่อและชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพ จึงหมายถึง การนำสื่อหรือชุดการสอนไปทดสอบด้วยกระบวนการสองขั้นตอนคือ การทดสอบประสิทธิภาพใช้เบื้องต้น (Try Out) และทดสอบประสิทธิภาพสอนจริง (Trial Run) เพื่อหาคุณภาพของสื่อตามขั้นตอนที่กำหนดใน 3 ประเด็น คือ การทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น การช่วยให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนและทำแบบประเมินสุดท้ายได้ดี และการทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนที่จะผลิตออกมาเผยแพร่เป็นจำนวนมาก

1.2.1 การทดสอบประสิทธิภาพใช้เบื้องต้น เป็นการนำสื่อหรือชุดการสอนที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) แล้วไปทดสอบประสิทธิภาพใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนให้เท่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และปรับปรุงจนถึงเกณฑ์

1.2.2 การทดสอบประสิทธิภาพสอนจริง หมายถึง การนำสื่อหรือชุดการสอนที่ได้ทดสอบประสิทธิภาพใช้และปรับปรุงจนได้คุณภาพถึงเกณฑ์แล้วของแต่ละหน่วย ทุกหน่วยในแต่ละวิชาไปสอนจริงในชั้นเรียนหรือในสถานการณ์การเรียนที่แท้จริงในช่วงเวลาหนึ่ง อาทิ ภาคการศึกษาเป็นอย่างน้อย เพื่อตรวจสอบคุณภาพเป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปเผยแพร่และผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก การทดสอบประสิทธิภาพทั้งสอบขั้นตอนจะต้องผ่านการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยต้องดำเนินการวิจัยในขั้นทดสอบประสิทธิภาพซ้ำในขั้นทดสอบประสิทธิภาพใช้จริงด้วยก็ได้ เพื่อประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษาทางไกลนานาชาติ

2. ความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพ

การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนมีความจำเป็นด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ

2.1 สำหรับหน่วยงานผลิตสื่อหรือชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพช่วยประกันคุณภาพของสื่อหรือชุดการสอนว่าอยู่ในขั้นสูง เหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็น

จำนวนมาก หากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้วเมื่อผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ดี ก็จะต้องผลิตหรือทำขึ้นใหม่ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงานและเงินทอง

2.2 สำหรับผู้ใช้สื่อหรือชุดการสอน สื่อหรือชุดการสอนที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือช่วยสอนได้ดี ในการสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งชุดการสอนต้องช่วยครูสอน บางครั้งต้องสอนแทนครู ดังนั้น ก่อนนำสื่อหรือชุดการสอนไปใช้ ครูจึงควรมั่นใจว่า ชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้เราได้สื่อหรือชุดการสอนที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.3 สำหรับผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงในสื่อหรือชุดการสอนมีความเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจ อันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลา และเงินทองในการเตรียมต้นแบบ

3. การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

3.1 ความหมายของเกณฑ์ (Criterion) เกณฑ์เป็นขีดกำหนดที่จะยอมรับว่า สิ่งใดหรือพฤติกรรมใดมีคุณภาพและหรือปริมาณที่จะรับได้ การตั้งเกณฑ์ต้องตั้งไว้ครั้งแรกครั้งเดียว เพื่อจะปรับปรุงคุณภาพให้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ตั้งไว้ จะตั้งเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพไว้ต่างกันไม่ได้ เช่น เมื่อมีการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดียว ตั้งเกณฑ์ไว้ 60/60 แบบกลุ่มตั้งไว้ 70/70 ส่วนแบบสนาม ตั้งไว้ 80/80 เป็นการตั้งเกณฑ์ที่ไม่ถูกต้อง

เนื่องจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นเกณฑ์ต่ำสุด ดังนั้นหากการทดสอบคุณภาพของสิ่งใดหรือพฤติกรรมใดได้ผลสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรืออนุโลมให้มีความคลาดเคลื่อนต่ำหรือสูงกว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้เกิน 2.2 ก็ให้ปรับเกณฑ์ขึ้นไปอีกหนึ่งขั้น แต่หากได้ต่ำกว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ ต้องปรับปรุงและนำไปทดสอบประสิทธิภาพให้หลายครั้งในภาคสนามจนได้ค่าถึงเกณฑ์ที่กำหนด

3.2 ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึงระดับประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นระดับที่ผลิตสื่อหรือชุดการสอนจะพึงพอใจว่า หากสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว สื่อหรือชุดการสอนนั้นก็มียุทธศาสตร์ที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มแก่การลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) กำหนดค่า ประสิทธิภาพเป็น $E_1 = \text{Efficiency of Process}$

(ประสิทธิภาพของกระบวนการ) และพฤติกรรมสุดท้าย (ผลลัพธ์) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น $E_2 = \text{Efficiency of Product}$ (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

3.2.1 ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือ ประเมินผลต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยของผู้เรียน เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การทำโครงการ หรือทำรายงานเป็นกลุ่ม และรายงานบุคคลได้แก่งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

3.2.2 ประเมินพฤติกรรมสุดท้าย (Terminal Behavior) คือ ประเมินผลลัพธ์ (Product) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียนและการสอบไล่ ประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้ผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อร้อยละของผลการประเมินหลังเรียนทั้งหมด นั่นคือ $E_1/E_2 =$ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

4. วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ

วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ กระทำได้ 2 วิธี คือ

4.1 คำนวณโดยใช้สูตร กระทำได้โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\sum X}{N} * 100 \quad \text{หรือ} \quad \frac{\bar{X}}{A} * 100$$

เมื่อ E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ คือ คะแนนรวมของแบบฝึกปฏิบัติกิจกรรมหรืองานที่ทำระหว่างเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรมในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือออนไลน์

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกปฏิบัติ ทุกชิ้นรวมกัน

N คือ จำนวนผู้เรียน

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\sum F}{B} * 100 \quad \text{หรือ} \quad \frac{\bar{F}}{B} * 100$$

- เมื่อ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 ΣF คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียน
 B คือ คะแนนเต็มของการประเมินสุดท้ายของแต่ละหน่วย
 ประกอบด้วยผลการสอบหลังเรียนและคะแนนจากการ
 ประเมินงานสุดท้าย
 N คือ จำนวนผู้เรียน

การคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังกล่าวข้างต้น กระทำโดยการนำคะแนนรวมแบบฝึกปฏิบัติหรือผลงานในขณะประกอบกิจกรรมกลุ่ม/เดี่ยว และคะแนนสอบหลังเรียน มาเข้าตารางแล้วจึงคำนวณหาค่า E_1/E_2

4.2. คำนวณโดยไม่ใช้สูตร

E_1 คือ ค่าประสิทธิภาพของงานและแบบฝึกปฏิบัติ กระทำได้โดยการนำคะแนนงานทุกชิ้นของนักเรียนในแต่ละกิจกรรม แต่ละคนมารวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยและเทียบส่วนโดยเป็นร้อยละ E_2 คือ ประสิทธิภาพผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียนของแต่ละสื่อหรือชุดการสอน กระทำได้โดยการเอาคะแนนจากการสอบหลังเรียนและคะแนนจากงานสุดท้ายของนักเรียนทั้งหมดรวมกันหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบส่วนร้อยละ เพื่อหาค่าร้อยละ

5. การตีความหมายผลการคำนวณ

หลังจากคำนวณหาค่า E_1 และ E_2 ได้แล้ว ผู้หาประสิทธิภาพต้องตีความหมายของผลลัพธ์โดยยึดหลักการและแนวทางดังนี้

ความคลาดเคลื่อนของผลลัพธ์ ให้มีความคลาดเคลื่อนหรือความแปรปรวนของผลลัพธ์ได้ไม่เกิน .05 (ร้อยละ 5) จากช่วงต่ำไปสูง $= \pm 2.5$ นั้นให้ผลลัพธ์ของค่า E_1 หรือ E_2 ที่ถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์ มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ ไม่เกิน 2.5% และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5%

หากคะแนน E_1 หรือ E_2 ห่างกันเกิน 5% แสดงว่า กิจกรรมที่ให้ให้นักเรียนทำกับการสอบหลังเรียนไม่สมดุลกัน เช่น E_1 มากกว่า E_2 แสดงว่างานที่มอบหมายอาจจะง่ายกว่า การสอบ หรือหากค่า E_2 มากกว่า E_1 แสดงว่าการสอบง่ายกว่าหรือไม่สมดุลกับงานที่มอบหมายให้ทำ จำเป็นที่จะต้องปรับแก้

หากสื่อหรือชุดการสอนได้รับการออกแบบและพัฒนาอย่างดีมีคุณภาพ ค่า E_1 หรือ E_2 ที่คำนวณได้จากการทดสอบประสิทธิภาพ จะต้องใกล้เคียงกัน และห่างกันไม่เกิน 5 % ซึ่งเป็นตัวชี้ที่จะยืนยันว่านักเรียนได้มีการเปลี่ยนพฤติกรรมต่อเนื่องตามลำดับขั้นหรือไม่ก่อนที่จะ

มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขั้นสุดท้ายหรืออีกนัยหนึ่งต้องประกันได้ว่านักเรียนมีความรู้อย่างแท้จริงไม่ใช่ทำกิจกรรมหรือทำสอบได้เพราะการเคา

6. ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ

เมื่อผลิตสื่อหรือชุดการสอนขึ้นเป็นต้นแบบแล้ว ต้องนำสื่อหรือชุดการสอนไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

6.1 การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1 : 1) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ผู้สอน 1 คน ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนกับผู้เรียน 1-3 คน โดยใช้เด็กอ่อนปานกลาง และ เด็กเก่ง ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่า หงุดหงิด ทำหน้าหงอน หรือทำท่าทางไม่เข้าใจหรือไม่ ประเมินการเรียนจากกระบวนการ คือกิจกรรมหรือภารกิจและงานที่มอบให้ทำและทดสอบหลังเรียน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยวนี้อาจได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตกเมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงมากขึ้นมาก ก่อนนำไปทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม ทั้งนี้ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60

6.2 การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1 : 10) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ผู้สอน 1 คน ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนกับผู้เรียน 6-10 คน (แต่ละผู้เรียนที่ เก่งปานกลาง และอ่อน) ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเช่นกัน หลังจากทดสอบประสิทธิภาพให้ประเมินการเรียนจากกระบวนการ คือกิจกรรมหรือภารกิจและงานที่มอบหมายให้ทำและประเมินผลลัพธ์คือการทดสอบหลังเรียนและงานสุดท้ายที่มอบหมายให้นักเรียนทำส่งก่อนสอบประจำหน่วยให้นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้น คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั่นคือ E_1/E_2 ที่ได้มีค่าประมาณ 70/70

6.3 การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม (1 : 100) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ผู้สอน 1 คน ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนกับผู้เรียนทั้งชั้น ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน หลังจากทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามแล้วให้ประเมินการเรียนจากกระบวนการ คือ กิจกรรมหรือภารกิจและงานที่มอบหมายให้ทำและทดสอบหลังเรียนนำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ

หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้น แล้วนำไปทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำกับนักเรียนต่างกลุ่ม อาจทดสอบประสิทธิภาพ 2-3 ครั้ง จนได้ค่าประสิทธิภาพถึงเกณฑ์ขั้นต่ำ ปกติไม่น่าจะทดสอบประสิทธิภาพเกินสามครั้ง ด้วยเหตุนี้ขึ้นทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามจึงแทนด้วย 1 : 100 ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามควรใกล้เคียงกัน เกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำจากเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ให้ยอมรับว่าสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หา

หากค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่า -2.5 ให้ปรับปรุงและทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำจนกว่าจะถึงเกณฑ์ จะหยุดปรับปรุงแล้วสรุปว่าชุดการสอนไม่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือจะลดเกณฑ์ลงไม่ได้

หากสูงกว่าเกณฑ์ไม่เกิน +2.5 ก็ยอมรับว่าสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์เกิน +2.5 ให้ปรับเกณฑ์ขึ้นไปอีกหนึ่งขั้น เช่นตั้งไว้ 80/80 ก็ให้ปรับขึ้นเป็น 85/85 หรือ 90/90 ตามค่าประสิทธิภาพที่ทดสอบประสิทธิภาพได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อพัฒนาพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

กนิาริน ดันเสียงสม (2548 : 127-128) ได้ศึกษา “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจับใจความภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ” โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอ่านจับใจความภาษาไทย การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD กับการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยนครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 88 คน จากการวิจัยพบว่า การสอนอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนนักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่

ระดับ .01 นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มระดับปานกลางและเห็นด้วยกับการเรียนอ่านจับใจความแบบ STAD ในระดับมาก

ปรียานูช สถาวรมณี (2548 : 54-55) ได้พัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 36 คน โรงเรียนพระแม่ฟาติมา เป็นการจัดกิจกรรมแบบเข้าค่ายพักแรม ใช้เวลา 5 วัน วันละ 8 ชั่วโมง ในภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2547 เครื่องมือที่ใช้เป็นชุดกิจกรรม 10 ชุด และแบบวัดทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์เป็นแบบอัตนัยสั้น ๆ จำนวน 50 ข้อ ประเมินก่อนและหลังการทำกิจกรรมการคิดวิเคราะห์ที่ประเมิน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก การจัดหมวดหมู่ การสรุป การประยุกต์ และการคาดการณ์ ตามทฤษฎีการคิดของ Mazano และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t - test ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนใน 5 ด้าน เพิ่มขึ้นหลังทดลองกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ทั้ง 5 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ศิริพร ทาทอง (2548 : 93) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทย เรื่องคำกริยาและคำวิเศษณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเทคนิคกลุ่มสัมฤทธิ์ (STAD) กับการสอนแบบปกติ” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลธรรมมิการาม อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 60 คน จาก 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน กลุ่มทดลองสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทย เรื่องคำกริยาและคำวิเศษณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นที่ดีต่อวิธีสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเทคนิคผลสัมฤทธิ์ (STAD)

โสพันธ์ ชัดติยะราช (2548 : 87-88) ศึกษาเรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียน การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านอู่เย็น อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการสอน จำนวน 7 แผน แผนละ 6 คาบ ใช้เวลา 42 คาบ คาบละ 20 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยแก้วและบทร้อย กรอง ทั้งก่อนและหลังการทดลอง สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าที่ แบบ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน

ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและผลลัพธ์ E1/E2 เท่ากับ 80.88/85.30 นักเรียนที่เรียนโดยใช้ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนบท ร้อยกรองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรอุมา ลือฉาย (2548 : 67) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแผนการจัดการ การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง การอ่านจับใจความโดยใช้กระบวนการกลุ่มแบบ ร่วมมือ (STAD) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน โลกกลางราษฎร์พิทักษ์ ตำบลชุมจัง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัด กาฬสินธุ์ ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็น แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 0.96 มี ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.31 - 0.54 และค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความโดยใช้กระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ (STAD) ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.37/81.8 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้มีค่าดัชนี

ประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 0.6925 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 69.25 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก

อดุลสิทธิ์ คิธรรมย์ (2548 : 76-77) ได้ศึกษา “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการเรียนแบบปกติ โรงเรียนคลองกุ่ม สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร” กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน กลุ่มควบคุม 40 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เครือวัลย์ ชิน โสม (2549 : 92) ได้ศึกษา “การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนยาง จังหวัดบุรีรัมย์” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนยาง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชนิด ประกอบด้วย

1. แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 10 ชุด
2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ สารการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 10 แผน
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 20 ข้อ

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 12.0 และ โปรแกรม Microsoft Excel สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน t - test ผลการวิจัย พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนยาง ที่พัฒนาขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ 91.17/90.29 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนยาง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมืออยู่ในระดับมาก

ณัฐกานต์ ชาติเพชร (2549 : 82) ได้ศึกษา “การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4” กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 23 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว ในรูปแบบที่ เรียกว่า One Group Pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกทักษะ การอ่าน และการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้ค่าประสิทธิภาพ คือ 86.46/84.46 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกับแบบฝึกเสริมทักษะ จำนวน 10 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก ซึ่งผ่านการหาคุณภาพ ข้อสอบและได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 และแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อ แบบฝึกเสริมทักษะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scales) จำนวน 15 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.46/84.46 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน และการเขียนสะกดคำยาก สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกเสริมทักษะเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสะกด คำยาก ในระดับมากและมากที่สุด มากกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

รัชณี ปรัชญาเรืองพงษ์ (2549 : 56-57) ได้ศึกษา “ผลการพัฒนาความสามารถ ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดอนหันนาจาน ตำบลแวงน้อย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ทักษะการอ่านจับใจความ จำนวน 10 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .21 ถึง .76 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 และแบบทดสอบย่อยท้ายแผน การจัดการเรียนรู้ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ชุด ๆ ละ 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่

.24 - .84 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .76, .61, .64, .78, .78, .71, .77, .81, .64, และ .67 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการหาค่าดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ STAD ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.35/83.28 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .5900 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 59 และผลการเรียนรู้ภาษาไทย ทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความได้ดีขึ้น

ราณี ศรี โมรา (2549 : 101) ได้ศึกษา “การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดท่าช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3” กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 72 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 36 คน กลุ่มควบคุม 36 คน ใช้เวลาการทดลองกลุ่มละ 20 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD มีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ละออ ปิ่นทอง (2549 : 73) การเปรียบเทียบผลการเรียนเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามรูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกิจกรรม STAD กับวิธีสอนแบบปกติ โรงเรียนวัดทุ่งแฝก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 74 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 37 คน กลุ่มควบคุม 37 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามรูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกิจกรรม STAD สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เจตคติต่อการเรียน เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามรูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกิจกรรม
STAD สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ทักษะการเรียนรู้ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามรูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกิจกรรม
STAD สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรรณพร ผลเกิด (2549 : 80-81) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจั
กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า แผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจั
กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.05/83.22 ซึ่งสูงกว่า
เกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อน
เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีนักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20

วันดี วิภาตนาวัน (2549 : 78) ได้ศึกษา “การพัฒนาแบบฝึกทักษะความคิดรวบยอด
ด้วยการสร้างแผนภูมิโน้ตสน์โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดีไทย ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” จากการวิจัยพบว่า แบบฝึก
ทักษะความคิดรวบยอดด้วยการสร้างแผนภูมิโน้ตสน์โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการเรียน
วรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางรอง เรื่องวรรณคดีไทย ที่สร้างขึ้น
มีประสิทธิภาพ 82.67/93.55 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลัง
เรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียน โดยใช้เทคนิค
กลุ่มร่วมมือในการเรียนวรรณคดีไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สุลักษณ์ สุขแก้ว (2549 : 83) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การ
แก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการ
เรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD” ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเหมาะที่
จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ทำให้
ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุก
ขั้นตอนสามารถวัดประเมินผลนักเรียนทราบความก้าวหน้า สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเอง
ส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาและเรียนอย่างมีความสุข มีความพึงพอใจในการเรียน โดย
การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ในระดับมาก

กาญจนา ศรีพันธ์ชาติ (2550 : 89) ได้ศึกษา “ผลการเรียนการสอนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องประโยค ระหว่างการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบ STAD และการจัดกิจกรรมแบบปกติ” ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนการสอนภาษาไทยมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.93/80.43 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

จิรัชญา ทิขัตติ (2550 : 76) ได้ศึกษาการ “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี” กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 100 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 50 คน กลุ่มทดลองใช้การสอนแบบร่วมมือ ตามวิธี STAD ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ จำนวน 16 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบสอบถามความรับผิดชอบทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t - test for Independent และ t - test for dependent ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
4. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีความรับผิดชอบต่อการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังเรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
6. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังเรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จุฬาลักษณ์ ดอกเข็ม (2550 : 83-84) ได้ศึกษา “ผลสัมฤทธิ์และทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (เทคนิค STAD)” กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนบ้านวังยาวสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 3 อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 25 คน ใช้รูปแบบการวิจัยยังไม่เข้าขั้นการทดลอง รูปแบบกลุ่มที่มีการทดสอบหลังเรียน (One Short Case Study) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 10 แผน แบบทดสอบย่อย ใช้วัดความก้าวหน้าเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มหลังจากเรียนจบ แบบทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยคือ ผลสัมฤทธิ์และทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (เทคนิค STAD) พบว่า จำนวนนักเรียนร้อยละ 88 มีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และจำนวนนักเรียนร้อยละ 83.10 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

ประทีป ยอดเกตุ (2550 : 87) ศึกษา “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 85.04/81.33 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รินรดา จันทะวัน (2550 : 90-91) ได้ศึกษา “การพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการเรียนแบบร่วมมือ (STAD) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองขุนเหล่าหลักวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 35 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือ ได้แก่ แผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านเชิงวิเคราะห์ แบบอัตนัยหรือความเรียง จำนวน 2 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 81.93 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีดัชนีประสิทธิผล 60.28 หมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 60.28 โดยสรุป ได้

แผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสม และเป็นนวัตกรรมที่สามารถใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะการอ่าน สามารถจับใจความสำคัญ และสรุปประเด็นของเรื่องได้อ่านได้เป็นอย่างดี

สุขสันต์ หัตถสาร (2550 : 98) ได้ศึกษา “ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการทำงานกลุ่ม การเห็นคุณค่าในตนเอง และเจตคติทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านอากาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 3 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง แบบแผนการวิจัยใช้แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน (One Group Pretest – Posttest Design) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t – test (Dependent Samples) ผลการวิจัย พบว่า

1. แผนจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพ 85.96/87.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดีมาก
4. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีการเห็นคุณค่าในตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีเจตคติต่อการเรียนอยู่ในระดับดีมาก

สุภจิตร คงสุวรรณ (2550 : 112) ได้ “พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3” ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.56/89.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อน

เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.80 หมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มร้อยละ 80

สุวรรณารี ศรีขลา (2551 : 88) ได้ศึกษา “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่องการอ่านจับใจความ รายงานวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์” โดยทำการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่องการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1 ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการสอนนักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 63.65 และนักเรียนมีความก้าวหน้าด้านการอ่านจับใจความ ร้อยละ 57.33 การสอนแบบนี้เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงาน จึงประสบความสำเร็จในการทำงานกลุ่มและสามารถใช้สอนการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิริยา ปี่ทอง (2552 : 90) ได้ศึกษา “การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้แบบ STAD กับที่เรียนรู้แบบ 4 MAT” โดยศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านจับใจความและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการสอนแบบ STAD กับการสอนแบบ 4 MAT กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสอนดีเจริญศรี และโรงเรียนวัดศรีสโมสร อำเภอหนองเสือ จังหวัดประทุมธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ใช้เวลาสอน 22 คาบ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ได้คะแนนเฉลี่ยด้านความเข้าใจในการอ่านจับใจความและคะแนนเฉลี่ยด้านความรับผิดชอบต่อวิชาภาษาไทย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค 4 MAT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วินนา เทพคำ (2553 : 78-79) ได้ศึกษา “การพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเชียงม่วนวิทยาคม อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ จำนวน 7 แผน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านคิดวิเคราะห์

ที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ทั้ง 5 ทักษะ ได้แก่ ด้านการจำแนก ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการเชื่อมโยง ด้านการสรุปความ และด้านการประยุกต์ โดยทักษะการจำแนกมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด และมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

อุษณีย์ เชนยทิพย์ (2554 : 89) ได้ศึกษา “การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดเหมืองแดง จังหวัดแพร่” วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดเหมืองแดง กองการศึกษาเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 31 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องการอ่านจับใจความจำนวน 5 แผน ใช้เวลา 10 ชั่วโมง และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน ก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ฐิตารีย์ เกิดสมกาล (2555 : 95-96) ได้ศึกษา “ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD” กลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 7 โรงเรียน นักเรียนทั้งหมด 164 คน กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางตะพาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่องการอ่านจับใจความ จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ และแบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t - test ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการสอนแบบ STAD สูงกว่าก่อนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการสอนแบบ STAD สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3. เจตคติต่อวิชาภาษาไทย หลังการสอนแบบ STAD สูงกว่าก่อนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Barbato (2000 : 2113 - A) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติ ต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนเกรด 10 ระหว่างนักเรียนนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอน แบบร่วมมือกัน เรียนรู้ เกี่ยวกับการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบ ร่วมมือกันเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ เรียนด้วยวิธีสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเพศ ชายและเพศหญิงไม่ต่างกัน

จากการวิจัยที่กล่าวมา พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคมีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาอื่น ๆ มีงานวิจัยน้อยมากที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาตัว แปรตามทั้ง 3 ตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านข่อย อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 เพื่อประโยชน์ต่อ การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต่อไป

Cook (2000 : 108) ได้ศึกษาผลกระทบของเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ เทคนิค STAD ที่มีต่อการสร้างมิตรภาพระหว่างเชื้อสายของนักเรียนที่เป็นชาวแอฟริกันและ อเมริกัน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักเรียนเกรด 6 , 7 และ 8 จำนวน 256 คน ในชั้นเรียน ภาษาอังกฤษ กลุ่มทดลองถูกกำหนดให้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD และกำหนดให้กลุ่มควบคุม ใช้วิธีการเรียนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถเพิ่มความใกล้ชิดของมิตรภาพระหว่างเชื้อชาติได้

Caban (2001 : 1304-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบสำคัญของการสอนที่ซ้ำที่ฝึกอบรม ครูภาษาที่สอง จำนวน 31 คน ในโรงเรียนในรัฐนิวยอร์ก ที่สอนภาษาสเปนและภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สอง โดยแบ่งครูออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ กลุ่มที่ได้รับการอบรมแบบก้าวหน้า จำนวน 9 คน กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่ได้รับการอบรมพื้นฐานจำนวน 11 คน กลุ่มที่ 3 คือกลุ่มที่ไม่ได้

รับการอบรม จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่ได้รับการอบรมและไม่ได้รับการอบรม ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กันระหว่างการนำแนวคิดไป ใช้กับการสอนกับรูปแบบการสอนระดับพื้นฐาน กลุ่มที่ได้รับการอบรมและกลุ่มที่ไม่ได้รับการ อบรม ไม่มีความแตกต่างกัน และการสอนด้วยบทเรียนวิดีโอ 3 บทเรียน โดยใช้ครูที่ได้รับการ ศึกษาระดับสูง ปานกลางและต่ำ พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการใช้วิดีโอกับบทเรียน โดยกลุ่มที่ได้รับการฝึกนั้นมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก

Searborough (2001 : 164) ได้ทำการสำรวจการใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการ เรียนปกติ ในหลักสูตรการสอนวิชาแคลคูลัสเบื้องต้น ในระดับมหาวิทยาลัยโดยได้ดำเนินการ สำนวณระดับผลคะแนนจากการทดสอบ ความคงทนจากการจำเนื้อหาบทเรียนทัศนคติที่มีต่อวิชา คณิตศาสตร์ เกรดผลการเรียนที่ได้รับ เพื่อใช้เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักศึกษาที่มีผลการเรียนอ่อนใน วิชาคณิตศาสตร์ พวกเขาสามารถพัฒนาระบบสมองผลการเรียนของตนเองในการสอบปลาย ภาคให้สูงขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากผลการวิจัยยังสามารถทำนายได้ว่านักศึกษา หญิงที่มีระดับผลการเรียน C D หรือ F ในวิชาแคลคูลัสเบื้องต้น เมื่อถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มทดลอง ที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ พวกเขาสามารถพัฒนาระดับผลการเรียนของตนเองในหลักสูตร วิชาแคลคูลัส 1 ให้สูงขึ้นและสูงกว่านักศึกษากลุ่มที่ใช้วิธีการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

Brecht (2001 : 3060-A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 4 โดย เปรียบเทียบผลการเรียน 3 แบบ คือ กลุ่มที่ 1 เรียนโดยวิธีแบบร่วมมือ กลุ่มที่ 2 เรียนแบบกลุ่ม ควบคุม กลุ่มที่ 3 เรียนแบบกลุ่มร่วมมือคู่กับแบบควบคุม โดยเน้นเรื่องการคำนวณตัวเลข และ ทักษะการแก้ปัญหาคณณ โดยศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการคูณเลข 2 หลัก ระหว่างชายและหญิง พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ในการคูณเลขหลักเดียวดีมาก ส่วนนักเรียนกลุ่มที่ 1 มี ผลสัมฤทธิ์ในการคูณเลขสองหลักดีมาก และนักเรียนเพศชายมีการคูณเลขสองหลักดีกว่าเพศ หญิง จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม ร่วมมือเรียนรู้ สามารถสนองความแตกต่างของนักเรียน โดยมีทักษะการทำงานร่วมกับร่วมกับ ผู้อื่นทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

Atkinson (2001 : 496-A) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการเรียนหรือวิธีการ สอนไปใช้ในการสอนอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 โดยการวิเคราะห์

จากประวัติการสอน การคิด และผลสะท้อนกลับของการเปลี่ยนแปลงของครู จำนวนประชากร 12 คน และวิเคราะห์การตอบสนองของครูในช่วงปลายทศวรรษที่ 70 ถึงปลายทศวรรษที่ 80 ถึงกลางทศวรรษที่ 90 และจากการสัมภาษณ์ครู ผลการศึกษาพบว่าครูเห็นคุณค่าในการปฏิบัติจริงมากกว่าการใช้ทฤษฎี เมื่อทำการสอนอ่านและเขียน ครูเห็นคุณค่าของความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติการสอนจริง ประสบการณ์ที่ต่างกันมีอิทธิพลมากที่สุดในการปฏิรูปการสอน ครูมีความเชื่อเกี่ยวกับการสอนอ่านและเขียน เกี่ยวกับความรู้ในปัจจุบัน โดยมีการสรุปหลักการและนำมาใช้ ครูยังไม่สามารถบรรยายการเปลี่ยนแปลงทฤษฎีการสอนภาษา ความสามารถในการอ่านออกเสียงได้ ซึ่งไม่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับการสอนอ่านและเขียน ส่วนใหญ่บรรยายเฉพาะการเปลี่ยนรูปแบบการสอนเท่านั้น ครูมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะในส่วนที่ตนมีความสามารถในการปฏิบัติได้ และคิดว่าสิ่งที่นำไปประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ครูใช้ประสบการณ์เกิดเป็นแหล่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและการสอน โดยมีบางส่วนอาศัยความร่วมมือจากเพื่อนครู และนักเรียน

Hakanson (2001 : 264) ได้ศึกษาผลของการเรียนการสะกดคำในบริบทที่มีต่อนักเรียน จำนวน 17 คน ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีความสามารถในการสะกดคำจากต่ำไปถึงสูงใช้เวลาฝึก 10 สัปดาห์ ไม่มีการสอนการสะกดคำโดยตรงแบบทดสอบก่อนและหลังการสอน ใช้เปรียบเทียบผลของความรู้ทางการสะกดคำทั่วไปของนักเรียนนอกเวลาสอน ผลการทดสอบก่อนและหลังการสอน แสดงให้เห็นว่าการฝึกสะกดคำในบริบทไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความรู้ทางการสะกดคำโดยรวม การฝึกสะกดคำโดยแยกเดี่ยวออกมาพบด้วยว่ามีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่าผลของการฝึกสะกดคำในบริบท ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่าการฝึกสะกดคำในบริบทการเขียนของเราเองมีผลต่อความรู้ทางการสะกดคำโดยรวมมากกว่าการฝึกสะกดคำที่แยกออกมาเดี่ยว ๆ ถึงแม้ทั้งสองกลยุทธ์นั้นจะปรับปรุงความรู้ทางการสะกดคำโดยทั่วไปให้ดีขึ้นได้ก็ตาม

Bouchard (2002 : 1) ได้ศึกษาความรู้ เรื่องคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการสะกดคำ แต่การปฏิบัติงานการอ่านและการสะกดคำของนักเรียนก็มักจะยังแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความถูกต้องและความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาการสะกดคำตามความรู้เรื่องคำเชิงพัฒนาใน 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า การฝึกอ่านของนักเรียนดีกว่าการฝึกสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญและพบว่ามีผลรายงานอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้เรื่องคำของนักเรียนต่อไป พบว่า ความผิดพลาดเกี่ยวข้องกับลักษณะทางอักษรวินิจฉัยที่เหมือนกันในทุกงานในที่สุดได้ศึกษา

การให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำของพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครูผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การให้คะแนนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนในผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำ แต่ก็ยังไม่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจในการสอนข้อค้นพบเหล่านี้ชี้ให้เห็นการพิจารณาที่ตรงประเด็น 4 ประการ ที่จำเป็นต้องกล่าวถึงในวิเคราะห์ใด ในความคิดในการอ่านและสะกดคำดังนี้ ประการแรกกลุ่มตัวอย่างความผิดในการอ่านและการสะกดคำจำเป็นต้องมากพอที่จะเป็นตัวแทนของการพัฒนาความรู้เรื่องคำของนักเรียนได้ ประการที่สอง การวิเคราะห์ความผิดซึ่งได้แก่ความผิดจากงานทางภาษาศาสตร์ที่แตกต่างจำเป็นต้องพิจารณาระดับหน้าที่สำหรับประเภทของงานแต่ละประเภทยิ่งไปกว่านั้นการวิเคราะห์ความผิดพลาดพบว่า นักเรียนใช้การประสมประสานกลยุทธต่าง ๆ เข้าด้วยกันไม่เฉพาะคำบอกไปทางอักษรวิธีให้ทั้งอ่านและสะกดคำเท่านั้น

Lavelle (2002 : 571) ได้ทำการวิจัยเพื่อประเมินการรู้หนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือ การประเมินเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 20 ในความแตกต่าง 3 ด้าน กับความแตกต่าง 4 ด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระหว่างปีการศึกษา โดยใช้แบบวัดการรู้หนังสือ 5 ชนิด ได้แก่ แบบวัดการอ่าน ความเข้าใจ คำศัพท์ในคำที่มองเห็น ในหลักการพื้นฐาน การเขียนคำศัพท์ และการสะกดคำเชิงพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า การประเมินต้องมุ่งเน้นวิธีการที่เราใช้แบบประเมินในบริการความสำเร็จของนักเรียน ไม่ใช่มุ่งเน้นวิธีการที่เราประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ครูควรคาดหวังประโยชน์ที่ได้รับมาจากนักเรียนทุกคนในขณะที่การศึกษาครั้งนี้ ปรากฏชัดเจนว่าได้รับประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญในทั้ง 2 วิธีการที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมแล้ว การศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีการประเมินความแตกต่างกัน 4 ด้าน แตกต่างกันในด้านความรู้หนังสือที่สูงขึ้น และพบว่า ทิศทางความก้าวหน้าทางการรู้หนังสือของนักเรียน ไม่แตกต่างกันระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยความก้าวหน้าของทั้ง 2 กลุ่ม เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามในตอนปลายปี ความก้าวหน้าโดยรวมสูงขึ้นสำหรับวิธีการประเมินความแตกต่างกันที่มี 4 ด้าน ความก้าวหน้าในการรู้หนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับผลจากปริมาณและจังหวะเวลาของความแตกต่างของแบบประเมินในปีการศึกษานั้น และจากการสอนตามลำดับที่ได้กำหนดไว้แล้ว

Wicklund (2002 : 4357 – A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบรายบุคคลกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกันในระดับมหาวิทยาลัย แต่ในระดับอุดมศึกษา ยังไม่มีงานวิจัยสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้กำหนดสมมุติฐานไว้ 4 ข้อ คือ

1. นักศึกษาที่เรียนแบบเอกัตภาพและการเรียนแบบร่วมมือกันมีผลแตกต่างกัน
2. การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เป็นรายบุคคลมีเวลาในการช่วยเหลือของครูแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่เรียนแบบรายบุคคลกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกันมีระยะเวลาในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อทำงานที่มอบหมายแตกต่างกัน
4. นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาแตกต่างกันการศึกษาใช้รูปแบบการทดสอบหลังเรียน โดยแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเรียนแบบร่วมมืออีกกลุ่มหนึ่งเรียนแบบรายบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนแบบร่วมมือกันใช้เวลาในการศึกษาคอมพิวเตอร์น้อยกว่านักเรียนที่เรียนเป็นรายบุคคล แต่นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันในเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในสมมติฐาน

Vener (2002 : 1204-A) ได้ทำการวัดจำนวนการใช้การสอนแบบเหตุการณ์ของครูในระหว่างทำกิจกรรมในชั้นเรียนตามตารางปกติโดยการปฏิบัติตามคาบเวลา การฝึกอบรมก่อนเส้นฐานกำหนดในระหว่างที่ครูเรียนรู้ทักษะพื้นฐานในการสอนแบบตามเหตุการณ์กับเด็กที่ป่วยด้วยโรคจิตหลอน ในการปฏิบัติตามเส้นฐานกำหนด ได้ใช้การบันทึกด้วยตนเองเพื่อเพิ่มการใช้การสอนแบบเหตุการณ์ของครูที่สอนเด็กโรคจิตหลอน จำนวน 3 คน ที่ใช้รูปแบบภาษาเป้าหมายเด็กเหล่านี้อายุ 6 – 10 ปี รูปแบบภาษาเป้าหมายได้เลือกสำหรับเฉพาะเด็กแต่ละคนซึ่งได้แก่ การใช้คำพบพบ คำคุณศัพท์บอกจำนวน และคำคุณศัพท์บอกขนาด การใช้รูปแบบภาษาเป้าหมายโดยไม่ได้กระตุ้นเร้านี้ได้บันทึกไว้สำหรับเด็ก 2 คน การออกแบบทดลองเส้นฐานที่กำหนดหลากหลายข้ามชุดอุปกรณ์ชั้นเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมชั้นเรียนทั้ง 3 ชุด (คือ การสนทนาพร้อมทั้งรับประทานอาหารว่าง กิจกรรมเล่น และกิจกรรมทางวิชาการหรือกิจกรรมกลุ่ม) นั้นได้ใช้เพื่อประเมินผลของการบันทึกด้วยตนเอง เรื่องจำนวนครั้งในการสอนตามเหตุการณ์ซึ่งครูกับเด็กร่วมกันกรอกการศึกษา”ได้กระทำซ้ำอีกด้วยการร่วมมือกันระหว่างครูกับเด็ก 2 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า การบันทึกด้วยตนเอง ช่วยเพิ่มการใช้การสอนรูปแบบภาษาจำเพาะตามเหตุการณ์ของครูอย่างเป็นระบบเด็ก 1 คนที่มีการบันทึกการใช้คำคุณศัพท์บอกจำนวนด้วยตนเองนั้น การเพิ่มอย่างเป็นระบบในตัวอย่างเหล่านี้ เกิดขึ้นหลังการใช้การบันทึกด้วยตนเองส่วนเด็กอีกคนหนึ่งถึงแม้จะนำการบันทึกด้วยตนเองมาใช้ก็ยังไม่เห็นผลทันทีในการเพิ่มอย่างเป็นระบบ ในการใช้คำคุณศัพท์บอกขนาด โดยไม่ได้รับการกระตุ้นเร้า และการเพิ่มขึ้นในภาษาเป้าหมายเกิดขึ้น ในระยะที่มีสภาพการบันทึกด้วยตนเองมาแล้ว ผลเหล่านี้

ปรากฏว่า (ก) แสดงว่าการบันทึกด้วยตนเองเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลสำหรับเพิ่มการใช้การ
สอนตามเหตุการณ์ของครูในสภาพแวดล้อมของชั้นเรียน และ (ข) ให้หลักฐานข้อมูลเพิ่มเติมว่า
การสอนตามเหตุการณ์เป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลสำหรับเพิ่มการใช้รูปแบบภาษาจำเพาะของ
เด็กที่มีโรคจิตหลอน

Amstroong (2003 : 884 - B) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้แบบ
ร่วมมือในการจัดกลุ่มนักเรียน โดยยึดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นทีม (STAD) ได้
ทำการศึกษาค้นคว้ากับนักเรียน จำนวน 47 คน ที่เรียนอยู่ในเกรด 12 ที่ได้รับการสอนแบบดั้ง
เดิมโดยใช้ตำราเรียน การอธิบาย การบรรยาย เอกสารประกอบการเรียน กับการสอนแบบกลุ่ม
ร่วมมือ จัดกลุ่มโดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอน
2 วิธี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีและสะดวกต่อการเรียนรู้สูงคมศึกษาไม่แตกต่างกัน และตาม
ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสอบถามของครูและนักเรียน พบว่า การเรียนแบบร่วมมือช่วยให้
นักเรียนมีความเพลิดเพลินกับการเรียน จึงควรนำไปใช้ในการสอนให้เหมาะสมกับการจัด
ตารางเรียนแบบบล็อกเวลา

Israel (2003 : 809-B) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
ด้านสติปัญญา (ICSS) ซึ่งระบบนี้เป็นตัวเสริมและเพิ่มระบบการเรียนรู้ แบบการเรียนรู้
แบบร่วมมือด้านสติปัญญา ของแมคมานัส ปี 1995 ระบบจะสนับสนุนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
โดยจะวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการด้านความร่วมมือ ขณะทำการใช้ระบบเครือข่าย โดย
ใช้คอมพิวเตอร์เป็นตัวสนับสนุนงานด้านความร่วมมือ (CSCW) เป็นระบบที่คอยแนะนำด้าน
สติปัญญา (ITS) และเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ (CL) ซึ่งระบบนี้จะช่วยเสริมรูปแบบความมี
ส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ที่เรียน โดยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือ มีประสิทธิภาพสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีคนปกติ

Dira Permana (2013 : 438) ได้ทำวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา
เกรด 11 สายวิทย์ที่ SMA Negeri 7 ประเทศ อินโดนีเซีย จำนวน 140 คน จัดเป็นสองกลุ่ม ได้แก่
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้การสุ่มแบบ cluster random sampling เพื่อทดสอบความคิด
สร้างสรรค์และการพูด ใช้สถิติทดสอบ ANOVA และ Tuckey test พบว่า

1. กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธี STAD มีความแตกต่างกับกลุ่มควบคุมอย่างมี
นัยสำคัญ
2. นักเรียนที่ได้คะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกับความสามารถในการพูดมี
ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการสอนและนักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์

ผลการทดสอบ Tuckey test แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบ STAD ทำให้นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าการสอนแบบปกติ และเมื่อใช้การสอนแบบปกติทำให้นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ที่ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญ

FarahnazRimaniNikou, AlirezaBonyadi, KhaterehEbrahimi (2014 : 936-949) ได้ทำวิจัยทดลองเรื่อง ผลของการสอนแบบ STAD ในการสอนผลสัมฤทธิ์ทางภาษาของนักเรียน EFL ประเทศอิหร่าน โดยใช้ two group pretest-posttest design กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย 32 คน หญิง 48 คน ที่เป็นนักเรียนEFLในสถาบันภาษา JahadDaneshgahiใน Urmiaประเทศอิหร่าน จัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ทั้งในและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ STAD เป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียน เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และทำกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียน ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและเน้นกระบวนการกลุ่มของนักเรียน อีกทั้งยังมีการแก้ปัญหา ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อกัน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า การเสริมสร้างเจตคติเป็นสิ่งสำคัญมากในการเรียนวิชาภาษาไทย อีกทั้งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD ว่าแตกต่างกันหรือไม่และอาศัยกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD (Student Teams – Achievement Divisions) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือพัฒนาขึ้น โดยสลาวิน (Robert E. Slavin)

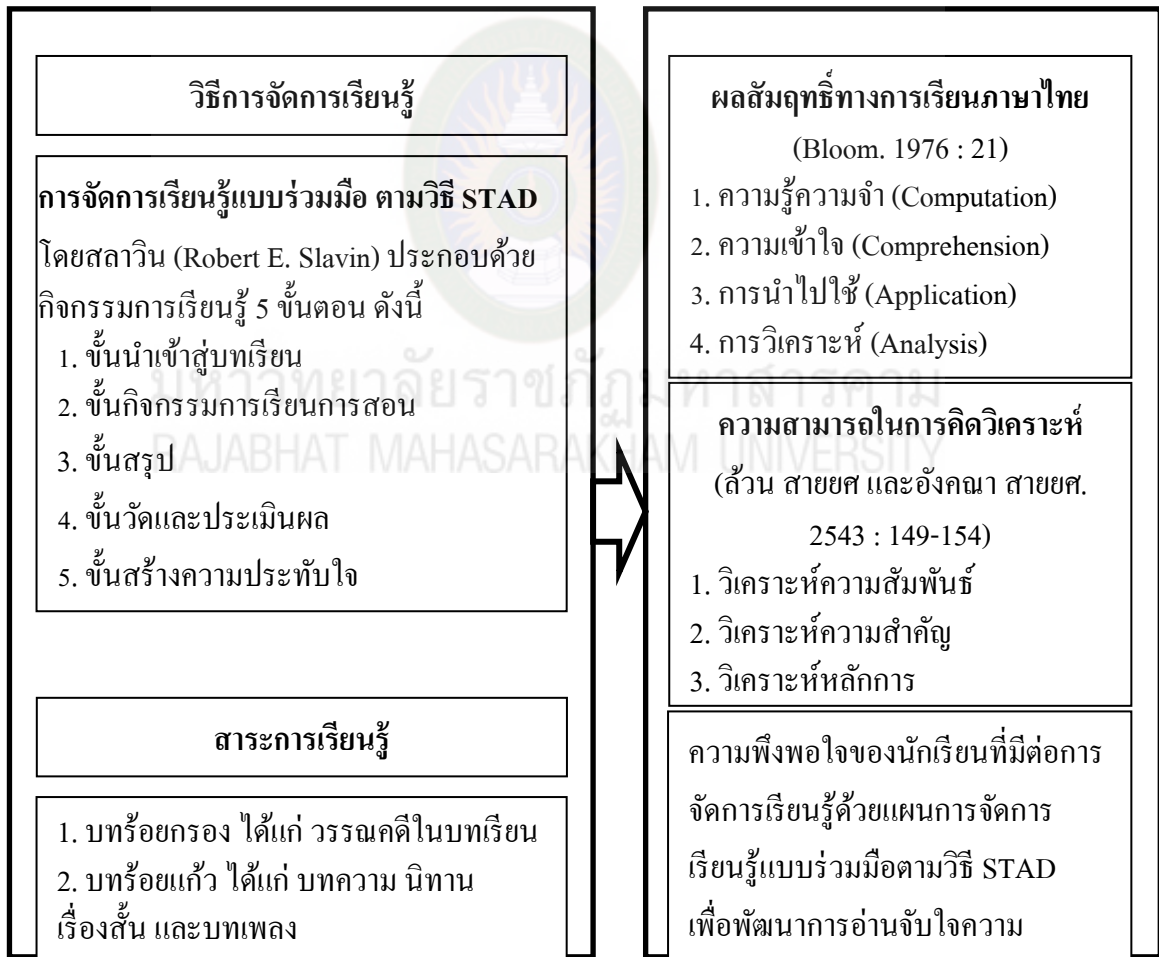
ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นสรุป ขั้นวัดและประเมินผล และขั้นสร้างความประทับใจ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยอาศัยกรอบความคิดของ Bloom (1976 :

21) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (Cognitive domain) Bloom (1976 : 21) จำแนกไว้ 4 ระดับ คือ ความรู้ความจำ (Computation) ความเข้าใจ

(Comprehension) การนำไปใช้ (Application)

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อาศัยกรอบความคิดของ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543 : 149-154) ประกอบด้วยคุณลักษณะในการคิด 3 ลักษณะ คือ วิเคราะห์ ความสัมพันธ์วิเคราะห์สำคัญ วิเคราะห์หลักการ ซึ่งสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย